



Кристофър Ишъруд

Сали Боулс

Един следобед в началото на октомври бях поканен на черно кафе в апартамента на Фриц Вендел. Фриц винаги канеше на „черно кафе“, като поставяше ударението на „черно“. Много се гордееше с него, Казваха, че това е най-силното кафе в Берлин.

Самият Фриц беше облечен в обичайния си костюм за такива случаи – много дебел бял пуловер за разходка с яхта и светлосини панталони от мек вълнен плат. Посрещна ме със сладникова усмивка на пълните си устни:

– ... вей, Крис!

– Здравей, Фриц. Как си?

– Отлично. – Той се наведе над машината за кафе, а пригладената му черна коса се отлепи от темето и падна над очите му на кичури, от които се носеше обилно ухание на парфюм. – Това проклето нещо не работи – добави той.

– Как е бизнесът? – попитах аз.

– Отвратителен и ужасен – широко се засмя Фриц. – Ще сключа нова сделка следващия месец или ще стана жиголо.

– Или... или... – поправих го аз по силата на професионалния си навик.

– Точно сега говоря отвратителен английски – рече той провлачено и с огромно задоволство. – Сали казва, че може да ми даде някой и друг урок.

– Коя е Сали?

– О, забравих, че не познаваш Сали. Много лошо от моя страна. Тя може да се отбие насам днес следобед.

– Симпатична ли е?

Фриц завъртя палавите си черни очи, подаде ми цигара с аромат на ром от специалната си кутия и каза провлачено:

– Прекрасна! Мисля, че съм луд по нея.

– А коя е тя? С какво се занимава?

– Англичанка е. Актриса – пее в „Лейди Уиндърмиър“ – страхотна е, честна дума!

– Да ти кажа право, според твоите описания не ми прилича много на англичанка.

– Тя в същност има малко френска кръв. Майка ѝ била французойка.

Няколко минути по-късно пристигна и самата Сали.

– Ужасно ли закъснях, мили Фриц?

– Само с половин час, струва ми се – проточено отговори Фриц и на

лицето му грейна собственическа усмивка. – Позволи ми да ти представя мистър Ишъруд, мис Боулс. Мистър Ишъруд е всеизвестен като Крис.

– Не е вярно – възразих аз. – Фриц е горе-долу единственият човек, който някога ме е наричал Крис.

Сали се засмя. Беше облечена в черна копринена рокля с пелеринка на раменете, а на главата си имаше малка шапчица като на паж, закачливо килната на една страна.

– Имаш ли нещо против да използвам телефона ти, мили?

– Не, разбира се. Обади се още сега. – Фриц ме погледна. – Ела в другата стая, Крис. Искам да ти покажа нещо. – Очевидно изгаряше от желание да чуе какви са първите ми впечатления от Сали – неговото ново завоевание.

– За бога, не ме оставяй сама с този мъж! – възкликна тя. – В противен случай ще ме прелъсти по телефона. Той е невероятно страстен.

Докато набираше номера, забелязах, че има смарагдовозелен маникюр – много несполучливо избран цвят, тъй като привличаше вниманието върху ръцете ѝ, силно потъмнели от цигарите и мръсни като на малко момиченце. Беше достатъчно мургава, за да бъде сестра на Фриц. Имаше дълго и слабо лице, напудрено с мъртвешки бяла пудра, и огромни кафяви очи. Щеше да изглежда по-добре, ако очите ѝ бяха по-тъмни, за да подхождат на цвета на косата ѝ и на молива, с който изписваше веждите си.

– Альо-о – изгугука тя, свивайки прекрасните като вишни устни така, сякаш се канеше да целуне мембраната: – *Ist das Du, mein Liebling?* – На лицето ѝ се появи глуповата, сладникава усмивка. Ние с Фриц седяхме и я наблюдавахме, сякаш бяхме на театър. – *Was wollen wir machen, morgen Abend? Oh, wie wun-derbar... Nein, nein, ich werde bleiben heute Abend zu Hause. Ja, ja, ich werde wirklich bleiben zu Hause... Auf Wiedersehen, mein Liebling.*¹ – Остави слушалката и се обърна победоносно към нас:

– Това е мъжът, с когото спях снощи – обяви тя. – Умее чудесно да люби. Той е абсолютен гений в бизнеса и е страхотно богат. – Приблужи се и седна на дивана до Фриц, потъвайки назад във възглавниците с въздишка: – Ще ми дадеш ли едно кафе, мили? Просто умирам от жажда.

1. Ти ли си, мили мой?... Какво ще правим утре вечер? О, чудесно... Не, не, ще остана довчера в къщи. Да, да, действително ще остана в къщи... Довиждане, мой мили... (нем.). – Б.пр.

И много скоро стигнахме до любимата тема на Фриц: той я произнасяше „ларв“².

– Средно ми се пада по една голяма любовна авантюра на всеки две години – ни каза той.

– Колко време е минало от последната? – попита Сали.

– Точно година и единадесет месеца! – Фриц ѝ хвърли един от най-закачливите си погледи. – Чудесно! – Сали нацупи носле и попита през звънлив, театрален смях: – Моля те, кажи ми каква беше последната?

Въпросът, разбира се, настрои Фриц на вълна пълна автобиография. Научихме историята на неговото прелъстяване в Париж, подробности от флирт по време на почивка в Лас Палмас, четирите му главни любовни истории от Ню Йорк, едно разочарование в Чикаго и завоевание в Бостон; след това отново се върнал в Париж за кратка почивка, следва много красива любов във Виена, после отишъл в Лондон да се утеша и най-накрая – Берлин.

– Знаеш ли, миличък Фриц – каза Сали, като сбърчи носле и погледна към мене, – твоята беда е, че ти в същност още не си срещнал подходящата жена.

– Може би е така – Фриц се замисли сериозно. Черните му очи станаха влажни и сантиментални. – Може би аз все още търся идеала си...

– Но ти ще я откриеш някой ден, сигурна съм, че ще я откриеш. – С един поглед Сали включи и мене в тази шега.

– Наистина ли мислиш така? – На лицето му засия широка усмивка и той я погледна с искрящи очи.

– Вие не мислите ли така? – Сали се обърна към мене.

– Не зная – отговорих аз, – защото никога не съм могъл да откроя какъв е идеалът на Фриц.

По една или друга причина този отговор му хареса. Навярно го възприе като някаква похвала и каза напевно:

– А Крис ме познава много добре. Щом Крис не знае, е, предполагам, че никой не знае.

После дойде време Сали да си тръгва.

– Трябваше да се срещна с един мъж в „Адлон“ в пет часа – обясни ми тя, – а вече е шест! Но няма значение, нищо няма да ѝ стане на тази стара свиня, ако почака малко. Исква да му стана метреса, но да пукна, ако се съглася, преди да е платил всичките ми дългове. Така му и казах.

2. Става дума за английската дума „любов“, която се произнася „лав“. Героят я произнася като немската дума „маска“. – Б.пр.

Защо всички мъже са такива скотове? – Тя отвори чантичката си и бързо прекара червило по устните си и молив по веждите си. – О, между другото, Фриц, мили, бъди истински ангел и ми заеми десет марки. Нямам пукната пара за такси.

– Да, разбира се! – Фриц бръкна в джоба си и ѝ плати без никакво колебание, като същински герой.

Сали се обърна към мене:

– Ще дойдете ли у нас на чай някой ден? Дайте ми телефонния си номер. Ще ви позвъня.

Тя сигурно си въобразява, че имам много пари, помислих си аз. Е, това ще ѝ бъде за урок, веднъж завинаги. Написах телефонния си номер в мъничкия ѝ кожен бележник. Фриц я изпрати до вратата.

– Е! – възкликна той, като се върна с подскоци и ликуващо затвори вратата. – Как ти се вижда, Крис? Нали ти казах, че е кравица?

– Наистина ми каза!

– След всяка среща ставам все по-луд по нея! – Той си взе цигара и въздъхна от удоволствие. – Още кафе, Крис?

– Не, много благодаря.

– Знаеш ли, Крис, мисля, че и тебе хареса.

– О, глупости!

– Честна дума, така е! – Фриц изглеждаше доволен от това. – Сигурно ще я виждаме често отсега нататък!

Когато се върнах обратно в къщата на фройлайн Шрьодер, така ми се маеше главата, че трябваше да полежа на леглото половин час. Черното кафе на Фриц е най-отровното, което някога е съществувало.

След няколко дни той ме заведе да чуя как пее Сали.

„Лейди Уиндърмиър“³ (чувам, че повече не съществува) беше един най-обикновен бар с претенции за художественост и се намираше съвсем близо до „Тауенцинщрасе“. Собственикът очевидно се беше постарал да го обзаведе така, че да прилича колкото може повече на Монпарнас. Стените бяха покрити със скици, нарисувани върху листите за меню, карикатури и театрални снимки с автографи („На единствената Лейди Уиндърмиър“, „На Джони, от все сърце“). Самото Ветрило, уголемено четири пъти, беше поставено над бара. На подиума в средата на стаята имаше голямо пиано.

Много бях любопитен да видя как ще се държи Сали. Не зная по каква причина си представях, че ще бъде много нервна, но тя

3. Името е взето от пиесата на О. Уайлд „Ветрилото на лейди Уиндърмиър“. – Б.пр.

изглеждаше съвсем спокойна. Имаше учудващо дълбок, дрезгав глас. Пееше лошо, без никакво чувство, с безжизнено отпуснати ръце, но въпреки това изпълнението беше по своему ефектно заради изумителната ѝ външност и изражението, с което казваше, че пет пари не дава за това какво мислят хората за нея. С небрежно отпуснати надолу ръце и с усмивка, която казваше „то си е ваша работа“, тя пееше:

Сега зная защо мама
ме караше да бъда вярна;
гласеше ме за Някой
точно като тебе.

Доста ѝ ръкопляскаха. Пианистът, красив младеж с руса къдрава коса, се изправи и ѝ целуна тържествено ръка. След това тя изпя още две песни – едната на френски, другата на немски, които нямаха същия успех.

След пеенето последва още целуване на ръка и после всички се насочиха към бара.

Сали, изглежда, познаваше всеки посетител на бара. Към всички се обръщаше на „ти“ и „мили“. За бъдеща жена с леко поведение тя имаше учудващо слаб усет за бизнес или такт. Прахоса много време, като даваше аванси на един възрастен господин, който очевидно би предпочел да си побъбри с бармана. По-късно всички доста се напихме. След това Сали трябваше да си тръгне, защото имаше някаква среща, и управителят седна на нашата маса. Той и Фриц одумваха английските перове. Фриц беше в стихията си. Взех решение, за кой Ли път, никога вече да не посещавам подобни заведения. – След известно време ми позвъни Сали и както беше обещала, ме покани на чай.

Тя живееше на улица „Курфюрстендам“, в крайната ѝ мрачна част, която се изкачва до Халензее. Раздърпана, дебела хазайка с надиплена и провиснала като на крастава жаба шия ме въведе в огромна, мрачна и лошо обзаведена стая. В единия ъгъл имаше счупен диван и избеляла картина на битка от осемнадесети век, на която ранените се излежаваха в грациозни пози и се възхищаваха от буйния кон на Фридрих Велики.

– О, здравей, Крис, скъпи! – извика Сали от вратата. – Колко мило от твоя страна, че дойде! Чувствувах се ужасно самотна. Плаках на гърдите на фрау Карпф.

– Nicht wahr, Frau Karpf? – попита тя своята хазайка-жаба. – Ich habe geweint auf Dein Brust.⁴

– Гърдите на фрау Карпф се затресаха в жабешко кискане.

– Какво предпочиташ, Крис, кафе или чай? – продължи Сали. – Можеш да пиеш каквото си искаш. Само че много не ти препоръчвам чая. Не зная какво му прави фрау Карпф; струва ми се, че изсипва всичките кухненски помии в една кана и ги вари с чаени листа.

– В такъв случай ще пия кафе.

– Фрау Карпф, *Liebling, willst Du sein ein Engel und bring zwei Tassen von Kaffee?*⁵ – Немският на Сали беше не само неправилен, той си беше изцяло в нейния стил. Произнасяше всяка дума превзето, по специален „чуждестранен“ маниер. Само по лицето ѝ веднага ще познаеш, че говори на чужд език.

– Крис, мили, бъди ангел и пусни пердетата.

Пуснах ги, въпреки, че навън беше още доста светло.

Междувременно Сали светна настолната лампа. Като се обърнах, видях как тя внимателно се намести на дивана, сви се като котенце, отвори чантата си и затършува за цигари. Едва се беше настанила в тази поза, и отново скочи на крака.

– Искаш ли „преъри ойстър“? – Извади чаши, яйца, бутилка пикантен сос от шкафа за обувки под разбития умивалник. – Аз практически само с това се храня. – Много сръчно счупи и изсипа яйцата в чашите, добави сос и разбърка сместа с края на писалката. – Това е горе-долу всичко, което мога да си позволя. – Върна се отново на дивана и изящно се сви на кълбо.

И днес беше облечена в същата черна рокля, но без пелерината. Вместо нея имаше малка бяла ячичка и бели маншети. Те ѝ придаваха някакъв театрално-целомъдрен вид и с тях изглеждаше като монахиня на опера.

– Защо се смееш, Крис? – попита ме тя.

– Не зная – отговорих аз. Но въпреки това не можех да се съържа. Точно в този момент Сали имаше особено комичен вид. Тя наистина беше красива с тази нейна малка тъмна главица, огромни очи и изящно носле и толкова смешно показваше, че съзнава всичко това. Ето, лежеше си там, самодоволна и женствена като гургулица, вирнала самоуверено глава и изискано скръстила ръце.

– Крис, свиня такава, хайде кажи ми защо се смееш?

– Наистина нямам представа.

4. Нали така, фрау Карпф? Аз плаках на твоите гърди (нем.). – Б.пр.

5. Фрау Карпф, мила, искаш бъдеш ангел и донес две чаши от кафе (нем.) – Б.пр.

Като чу това, и тя започна да се смее:

– Ти си луд, знаеш ли?

– Отдавна ли живееш тук? – попитах аз и заоглеждах огромната мрачна стая.

– Откакто пристигнах в Берлин. Я да видя – това беше преди около два месеца.

Попитах какво я беше накарало да дойде в Германия.

Сама ли беше дошла? Не, дошла с една приятелка. Актриса. Повъзрастна от Сали, Тя и по-рано била идвала в Берлин. Казала на Сали, че положително ще успеят да си намерят работа в УФА⁶. И така, Сали взела десет лири назаем от един добър възрастен господин и я придружила.

Обадила се на родителите си едва след като пристигнала в Германия.

– Колко жалко, че не мога да те запозная с Дайана. Тя беше най-прекрасната изпълвачка на богати мъже, която можеш да си представиш. Хващаше мъжете където и да е – независимо от това дали може да говори езика им, или не. Караше ме да умирам от смях. Ужасно я обожавах.

Обаче след като престояли заедно три седмици в Берлин, без да намерят работа, Дайана хванала един banker, който я отвел със себе си в Париж.

– И те остави тук съвсем сама? Мисля, че е постъпила отвратително с тебе.

– О, не зная... Всеки трябва да се грижи за себе си. Предполагам, че и аз на нейно място бих постъпила така.

– Готов съм да се обзаложа, че ти не би го направила!

– Както и да е, аз съм добре. Винаги мога да се справя сама.

– На колко години си, Сали?

– На деветнадесет.

– Боже мой! А аз си мислех, че си на около двадесет и пет.

– Зная. Всички мислят така.

Влезе фрау Карпф, като тътреше краката си и държеше потъмнял метален поднос с две чашки кафе на него. – О, фрау Карпф, *Liebling, wie wunderbar von Dich*⁷.

– Защо живееш в тази къща? – попитах аз, когато хазайката

6. Немска кинофирма за звукови филми от 30-те години. – Б.пр.

7. Мила, колко чудесно от тебе! (нем.). – Б.пр.

излезе. – Сигурен съм, че ще успееш да си намериш далеч по-хубава стая.

– Да, зная това.

– Тогава защо не го направиш?

– О, и аз не знам. Сигурно от мързел.

– Колко плащаш тук?

– Осемдесет марки на месец.

– Заедно със закуската ли?

– Не, без закуската, струва ми се.

– Струва ти се? – възкликнах саркастично аз. – Та ти би трябвало да знаеш със сигурност!

Сали реагира смирено:

– Да, разбирам, че е глупаво от моя страна. Но виж какво, давам на дъртото момиче пари само когато имам, Така че е много трудно да се изчисли точно.

– Но, боже мой, Сали – аз плащам само петдесет марки на месец за моята стая, със закуската, и тя е много по-хубава от тази!

Сали кимна одобрително, но продължи със същия примирителен тон:

– Има и още нещо, мили Кристофър. Просто не знам какво ще прави фрау Карпф, ако я напусна. Сигурна съм, че никога няма да си намери друг наемател. Никои не би могъл да понася лицето ѝ, миризмата ѝ и всичко останало. И без това дължи наем за три месеца. Ще я изхвърлят моментално, ако разберат, че няма никакви квартиранти: а ако направят това, тя казва, че ще се самоубие.

– И все пак не разбирам, защо ти трябва да се жертуваш за нея.

– Аз в същност не се жертвувам. На мене доста ми харесва да живея тук. Ние с фрау Карпф се разбираме. Тя е повече или по-малко това, което аз ще бъда след тридесет години. Една порядъчна хазайка сигурно би ме Изхвърлила още след първата седмица.

– Моята хазайка няма да те изхвърли.

Сали се усмихна неопределено, сбърчи носле и попита – Харесва ли ти кафето, мили Крис?

– Предпочитам го пред това на Фриц – отговорих уклончиво аз.

Сали се засмя:

– Фриц е чудесен, нали? Обожавам го. Обожавам маниера, с който казва: „Пет пари не давам.“

– „По дяволите, пет пари не давам“ – опитах се аз да имитирам Фриц. Това разсмя и двамата ни. Сали запали нова цигара. Тя пушеше

непрекъснато. Забелязах колко стари изглеждаха ръцете ѝ на светлината на лампата. Бяха неспокойни, с изпъкнали вени и много слаби – ръце на жена на средна възраст. Ноктите със зеления маникюр сякаш изобщо не принадлежаха на тези ръце. Приличаха на лъскави, грозни бръмбарчета, настанили се върху пръстите ѝ съвсем случайно.

– Странно – добави тя замислено. – Ние с Фриц никога не сме спали заедно, знаеш ли?

Сали помълча малко, после ме попита с любопитство: – А ти си мислеше обратното, нали?

– Е, да, струва ми се.

– Наистина не сме спали заедно, Нито веднъж... – тя се прозя. – А сега си мисля, че това едва ли ще стане някога.

Известно време пушихме безмълвно. После Сали започна да ми разказва за семейството си. Баща ѝ бил собственик на мелница и живеел в Ланкъшиър. Майка ѝ се казвала мис Боулс и била наследница на имение, та когато тя и мистър Джаксън се оженили, обединили имената си.

– Татко е ужасен сноб, макар да претендира, че не е. Истинското ми име е Джаксън – Боулс. Но, разбира се, то не е подходящо за сцената. Хората ще ме помислят за смахната.

– Фриц, струва ми се, каза, че майка ти е французояка.

– Не, разбира се, че не е! – Сали, изглежда, доста се раздразни. – Фриц е идиот. Винаги си фантазира разни неща.

Сали имала сестра на име Бети.

– Тя е истинско ангелче. Обожавам я. Седемнадесет-годишна е, но все още е съвсем непорочна. Мама я възпитава от малка да бъде аристократка. Бети ще получи удар, ако разбере каква стара уличница съм аз. Не знае абсолютно нищичко за мъжете.

– А защо и вие не сте аристократка, Сали?

– Нямам представа. Предполагам, че при мене се проявява татковата страна на фамилията. Татко много ще ти хареса. Пет пари не дава за никого. Той е най-прекрасният бизнесмен на света. Горедолу веднъж месечно се напива до смърт, за ужас на всички мамини хайлайфни приятелки. Той беше този, който ми разреши да отида да уча актьорство в Лондон.

– Сигурно си напуснала училище много рано?

– Да. Не можех да го понасям и се самоизключих.

– Как пък направи това?

– Ами казах на директорката, че съм бременна.

– Глупости, Сали, не може да бъде!

– Казах, честна дума! Последва страхотна суматоха. Извикаха лекар да ме прегледа и съобщи на родителите ми да дойдат. Когато откриха, че няма нищо подобно, бяха страхотно разочаровани. Директорката заяви, че едно момиче, което е могло дори и да си помисли такова противно нещо, не трябва да остава в училището и да покварява съученичките си. Ето как постигнах своето. След това неспирно вадих душата на татко, докато ми разреши да отида в Лондон.

В Лондон Сали се настанила в общежитие заедно с други студентки. Там, въпреки надзора, успявала да прекарва голяма част от нощта в апартаментите на млади мъже.

– Първият мъж, който ме прелъсти, нямаше представа, че съм девствена, докато не му го казах след това, Чудесен беше. Обожавах го. Той е страхотен гениален комедиен актьор. Един ден сигурно ще стане много известен.

След време ѝ дали работа в масови сцени, а най-накрая и малка роля в една пътуваща трупа. Тогава се запознала с Дайана.

– Още колко време ще останеш в Берлин? – попитах я аз.

– Един бог знае. Тази работа в „Лейди Уиндърмиър“ приключва след една седмица. Получих я чрез един мъж, с когото се запознах в бар „Идън“. Само че той вече замина за Виена. Мисля, че трябва да позвъня отново на хората от УФА. Освен това има и един ужасен стар евреин, който ме извежда от време-навреме. Винаги обещава да ми уреди договор, но в същност само иска да спи с мене, дъртата му свиня. Мисля, че мъжете в тази страна са ужасни. Нито един от тях няма пари, а очакват да се оставя да ме прелъстят с една кутия шоколадови бонбони.

– Как, за бога, ще се справиш, когато останеш без работа?

– Ами получавам малка издръжка от къщи. Не че това ще продължи още дълго. Мама вече ме заплаши, че ще я спре, ако не се върна скоро в Англия... Те, разбира се, си мислят, че аз съм тук с някоя приятелка. Ако мама знаеше, че съм съвсем сама, направо щеше да припадне. Както и да е, ще спечеля достатъчно, за да се издържам сама някак си, и то много скоро. Противно ми е да вземам пари от тях. Работата на татко е в ужасно състояние сега поради рязкото спадане на цените.

– Виж какво, Сали, ако някога изпаднеш наистина в затруднение, искам да ми кажеш.

Сали се засмя:

– Много мило от твоя страна, Крис, но аз не живея на гърба на приятелите си.

– Фриц не ти ли е приятел? – изгървах се аз, преди да се усетя. Но тя като че ли не се засегна изобщо.

– О-о, да. Страшно много държа на Фриц, разбира се. Но той има купища пари. Когато хората имат пари, човек ги чувства някак си по-особено – не зная защо е така.

– А ти откъде знаеш, че и аз нямам купища пари?

– Ти ли? – Сали избухна в смях. – Е, как, разбрах, че и ти нямаш никакви пари още в момента, в който те видях!

Когато Сали ни дойде на гости, фройлайн Шрьодер не беше на себе си от вълнение. За случая си сложи най-хубавата рокля и си нави косата. Когато входният звънец звънна, тя със замах отвори вратата и обяви много високо, като ми намигна многозначително:

– Хер Ишиву, дошла е да ви види една дама!

Тогава официално запознах Сали с фройлайн Шрьодер. Фройлайн Шрьодер преливаше от любезност: непрекъснато се обръщаше към Сали с „Gnadiges Fraulein“⁸. А самата Сали, с шапчицата си на паж, килната над едното ухо, се смееше със звънливия си смях и седеше много елегантно на дивана. Фройлайн Шрьодер кръжеше около нея с непристоре-но възхищение и удивление. Явно дотогава не беше виждала същество като Сали. Поднесе чая и с него, вместо обичайните дребни белезника-ви, безвкусни сладки, имаше чиния, пълна с конфитюрени сладки, подредени във формата на звезда. Забелязах също, че се беше погрижила да ни донесе две мънички хартиени салфетки с перфорирани ръбове, имитиращи дантела. (По-късно, когато я похвалих за тези приготовления, тя ми каза, че винаги ползувала салфетките, когато хер ритмайстерът канел годеницата си на чай. „О, да, хер Ишиву, можете да разчитате на мене! Зная аз какво се харесва на една млада дама!“)

– Имаш ли нещо против, ако полегна на дивана ти, мили? – попита Сали веднага щом останахме сами.

– Не, разбира се.

Сали смъкна шапката си, вдигна малките си кадифени обувки на дивана, отвори чантата си и се зае да се пудри.

– Страхотно съм уморена. Не мигнах цяла нощ, имам чудесен нов любовник.

Започнах да сервирам чая. Сали ме погледна косо:

– Шокирам ли те, като говоря така, мили Кристофър?

– Ни най-малко.

8. Милостива госпожице (нем.). – Б.пр.

– Но това не ти харесва, нали?

– Не е моя работа – казах аз и ѝ подадох чаша чай.

– О, за бога – извика Сали, – започваш да се държиш като истински англичанин! Разбира се, че е твоя работа, какво си мислиш!

– Е, добре, щом искаш да знаеш, това доста ме отегчава.

Този отговор я ядоса много повече, отколкото исках. С променен тон, тя каза студено:

– Мислех, че ще ме разбереш. – После въздъхна: – Но забравих, че си мъж.

– Съжалявам, Сали. Разбира се, че не мога да не бъда мъж... Но, моля те, не ми се сърди. Исках само да кажа, че когато говориш така, ставам неспокоен. Струва ми се, че по природа си свенлива с непознати и за това искаш да ги принудиш да ти кажат какво мислят за тебе. Знам това, защото и аз самият се държа така понякога... Само че не бих искал да ми правиш този номер на мене, защото няма да мине, само ще ме накараш да се чувствавам неловко. Ако спиш с всеки ерген в Берлин и идваш да ми разказваш за това, пак няма да ме убедиш, че си *La Dame aux Camélias*⁹ – защото, което си е право, знаеш, че не си такава.

– Не... мисля, че Не съм. – Сали се постара гласът ѝ да прозвучи безпристрастно. Разговорът започваше да ѝ харесва. Бях успял да я полаская по някакъв начин. – Тогава каква съм в същност, мили Кристофър?

Ти си дъщерята на мистър и мисис Джаксън – Боулс.

Сали сръбна от чая и рече:

– Да... струва ми се, че разбирам какво искаш да кажеш... Може би имаш право... В такъв случай мислиш ли, че трябва напълно да се откажа от любовниците си?

– Не, разбира се. Стига да си сигурна, че това наистина ти доставя удоволствие.

– То се знае – каза Сали сериозно, след като помълча малко, – аз никога не бих допуснала любовта да пречи на работата ми. Работата преди всичко... Но не вярвам, че жена, която не е имала любовни истории, може да стане голяма актриса – тук тя изведнъж спря и попита: – Защо се смееш, Крис?

– Не се смея.

– Непрекъснато ми се присмиваш. Мислиш си, че съм най-голямата идиотка на света, нали?

9. Дамата с камелиите (фр.). – Б.пр.

– Не, Сали, изобщо не мисля така. Но аз наистина ти се присмивах. Често ми се иска да се присмивам на хората, които ми харесват.

– Значи ти наистина ме харесваш, мили Кристофър, така ли?

– Да, разбира се, че те харесвам, Сали. А ти какво си мислеше?

– Но не си влюбен в мене, нали?

– Не, не съм.

– Страшно се радвам. Исках да ме харесваш още от самото начало. Но се радвам, че не си влюбен в мене, защото аз едва ли бих могла да те обикна и тогава всичко щеше да се развали.

– Е, това е голям късмет, нали?

– Да, така е... – Сали се поколеба за момент. – Искам да ти призная нещо, мили Крис... Може и да не ме разбереш.

– Не забравяй, че аз съм само мъж, Сали.

Тя се засмя и каза:

– Това е една идиотска дреболийка. Обаче щеше да бъде страшно неприятно, ако научиш от някой друг... Онзи ден си разбрал от Фриц, че майка ми е французайка, нали така?

– Да, спомням си.

– А аз ти заявих, че той сигурно си го е измислил. Е, в същност аз му го бях казала.

– Но защо, за бога, си направила това?

И двамата прихнахме да се смеем.

– Един господ знае – отговори Сали. – Струва ми се, че исках да му направя впечатление.

– Та какво му е впечатляващото да имаш майка французайка?

– Понякога откачам, по малко, Крис. Трябва да си търпелив с мене.

– Добре, Сали, ще бъда търпелив.

– Ще дадеш ли честна дума, че няма да кажеш на Фриц?

– Заклевам се.

– А ако кажеш, свиня такава – възкликна Сали през смях и взе ножа за разрязване на хартия от бюрото ми, – ще ти прережа гърлото!

После попитах фройлайн Шрьодер какво й е мнението за Сали. Отговорът й беше много възторжен:

– Като картина е, хер Ишиву! И толкова е елегантна, такива красиви ръце и крака има! Вижда се, че е от най-доброто общество... Знаете ли, хер Ишиву, никога не съм очаквала да имате такава приятелка! Ви-наги ми се виждахте толкова тих...

– Е, то, фройлайн Шрьодер, нали знаете, често тихите...

Тя се засмя с нейния креслив смях, като се олюляваше напред-

назад на късите си крака, и каза:

– Така е, хер Ишиву! Така е!

В новогодишната вечер Сали дойде да живее у фройлайн Шрьодер.

Всичко се уреди в последния момент. Моите нееднократни предупреждения бяха засилили подозренията на Сали и тя хванала фрау Карпф в особено долно и глупаво мошеничество. Ето как сърцето на Сали истинало към нея и тя я предупредила, че напуска. Щеше да се настани в предишната стая на фройлайн Кост. А фройлайн Шрьодер, то се знае, беше очарована.

За новогодишната вечеря се събрахме всички заедно в къщи: фройлайн Шрьодер, фройлайн Меир, Сали, Боби, един негов колега – барман от „Тройка“, и аз самият. Вечерта мина чудесно. Боби, който вече си беше възвърнал нейната благосклонност, доста дръзко флиртуваше с фройлайн Шрьодер. Фройлайн Меир и Сали разговаряха с маниера на големи актриси. Обсъждаха възможностите за работа в някой мюзикхол в Англия. Сали каза няколко съвсем изумителни лъжи (и явно си вярваше в момента) за това как се появила в „Паладиум“ и „Лондонския Коллизей“. Фройлайн Меир се опита да я надмине с една друга история: как развълнувани студенти я возили в карета из улиците на Мюнхен. Оттук нататък на Сали не ѝ трябваше много време, за да склони фройлайн Меир, да изпее „Sennerin Abschied von der Aim“¹⁰, която, след боле от червено вино и бутилка евтин коняк, така чудесно подхождаше на настроението ми, че се просълзах. На повторенията и на финала всички припяхме оглушително. След това Сали изпя с много чувство „Тъгувам за момчето“. Колегата на Боби си помисли, че се отнася лично за него и така я сграбчи през кръста, че се наложи да бъде възпрян от Боби, който му припомни строго, че е време да тръгват за работа.

Сали и аз ги придружихме до „Тройка“, където видяхме Фриц. Беше с Клаус Линке – младия пианист, който акомпанираше на Сали по времето, когато тя пееше в „Лейди Уиндърмиър“, По-късно Фриц и аз останахме сами. Фриц изглеждаше доста потиснат, но не искаше да ми каже защо. Няколко момичета представиха класически театър на сенките зад завеса от газ. Имаше и огромна танцувална зала с телефони по масите. Водихме традиционния за случая разговор: „Извинете, мадам, убеден съм по гласа ви, че сте една очарователна блондинка с дълги черни мигли – точно моят тип! Как познах ли? Аха, това е моя тайна! Да, точно така: аз съм висок, мургав, широкоплещест, с военна стойка, с

10. „Сбогуването на алпийската пастирка с планинското пасбище“ (нем.). – Б.пр.

много тънички мустачки... Не ми ли вярвате? Тогава елате да се убедите сама!“ Двойките танцуваха, прегърнати през кръста, викаха право в лицата си, по които се лееха реки от пот. Оркестрантите, облечени в баварски костюми, кряскаха, наливаха се с бира и я изхвърляха в пот. Барът вонеше на зоологическа градина. След това, струва ми се, се изгубих и бродих с часове из джунгли от хартиени ленти. Когато се събудих на другата сутрин, леглото ми беше пълно с тях.

Аз бях станал и се бях облякъл, когато Сали се върна. Доиде направо в стаята ми. Имаше уморен, но много доволен вид.

– Здравей, мили! Колко е часът?

– Почти е време за обяд.

– Виж ти, наистина ли? Чудесно! Направо умирам от глад. Нищо не съм закувала, само едно кафе... – и спря в очакване на следващия ми въпрос.

– Къде беше? – попитах я аз.

– Е, как така, мили – Сали ококори очи в престорена изненада, – аз си мислех, че знаеш!

– Нямам ни най-малка представа.

– Глупости!

– Наистина нямам, Сали.

– О, мили Кристофър, как можеш да бъдеш такъв лъжец! Та то си беше абсолютно ясно, че ти си измислил всичко! Ама как се отърва от Фриц – той имаше много ядосан вид! Клаус и аз за малко не умряхме от смях.

Въпреки всичко тя се чувствуваше неловко. За първи път я виждах да се изчервява.

– Имаш ли цигара, Крис?

Дадох ѝ цигара и я запалих. Тя издиша дълъг облак дим и бавно се отправи към прозореца.

– Страхотно съм влюбена в него.

Обърна се към мен леко намръщена. После прекоси стаята, настани се удобно на дивана и добави: – Поне си мисля, че е така.

Оставих да изтече един почтителен интервал от време, преди да ѝ задам въпроса:

– А Клаус влюбен ли е в тебе?

– Страхотно ме обожава. – Сали наистина говореше сериозно. Пуши няколко минути и продължи: – Казва, че се влюбил в мен още в „Лейди Уиндърмиър“. Но докато работехме заедно, не се осмелявал да ми го каже. Страхувал се да не попречи на пеенето ми... Казва, че

досега не е имал представа колко удивително красиво може да бъде женското тяло. Горедолу три жени е познавал до този момент, през целия си живот...

Запалих цигара.

– Разбира се, Крис, аз не очаквам, че ти ще ме разбереш... Ужасно ми е трудно да ти обясня...

– Знам, че е трудно.

– Ще го видя пак в четири часа. – Тонът ѝ беше леко предизвикателен.

– Щом е така, не е лошо да поспиш малко. Ще помоля фройлайн Шрьодер да ти направи бъркани яйца. Или пък аз самият ще ги изпържа, ако тя все още е много пияна. Иди си легни. Можеш и в леглото да ги изядеш.

– Благодаря, Крис, миличък. Ти си ангел. – Сали се прозя. – Какво, за бога, щях да правя без теб. Просто не зная.

След това Сали и Клаус се срещаха всеки ден. Обикновено това ставаше у дома, а веднъж Клаус остана през цялата нощ. Фройлайн Шрьодер почти не коментира случая пред мене, но виждах, че е доста шокирана. Не че не одобряваше Клаус, напротив, намираще го много привлекателен. Но тя считаше Сали за мое притежание и бе крайно изненадана, като видя как смирено си седях настрана. Убеден съм обаче, че ако не знаех за любовната история и Сали наистина ме мамеше, фройлайн Шрьодер щеше да помага в конспирацията с най-голямо удоволствие.

В същото време Клаус и аз се стеснявахме малко един от друг. Ако се случеше да се срещнем по стълбите, ние си кимахме студено, като врагове.

Към средата на януари Клаус внезапно замина за Англия. Съвсем неочаквано беше получил предложение за много хубава работа – музикално озвучаване на филми. Следобед, когато дойде да си вземе довиждане, атмосферата в апартамента бе направо хирургическа, сякаш на Сали ѝ предстоеше много опасна операция. Фройлайн Шрьодер и фройлайн Меир седяха в хола и редяха пасианси. По-късно фройлайн Шрьодер ме убеди, че по-добри карти не могат и да излязат. Осмица спатия се появила три пъти в благоприятна комбинация.

Сали прекара целия следващ ден свита на дивана в стаята си с мολив и лист хартия на колене. Пишеше стихове. Не ми даваше да ги прочита. Пушеше цигара след цигара, направи си „преъри ойстър“, но изяде само няколко хапки от омлета на фройлайн Шрьодер.

– Искаш ли да ти донеса нещо, Сали?

– Не, благодаря, мили Крис. Нищо не искам да ям. Чувствувам се чудесно и съм толкова безплътна, като някаква най-прекрасна светица или нещо подобно, Нямах представа какво великолепно чувство е това... Взemi си шоколадов бонбон, мили. Клаус ми подари три кутии. Ако хапна още един, ще повърна.

– Благодаря.

– Мисля, че никога няма да се омъжа за него, Това би провалило кариерата и на двамата ни. Разбираш ли, Кристофър, той така страшно ме обожава, че няма да е добре за Него непрекъснато да се въртя наоколо.

– Може да се ожените, когато и двамата станете известни.

Сали се замисли:

– Не... Това би развалило всичко. Тогава непрекъснато ще се стараме да живеем по стария начин, нали разбираш какво искам да кажа? А и двамата ще се променим... Той беше така възхитително – първичен, както фавн. Накара ме да се чувствувам като най-прекрасната нимфа или нещо подобно, някъде много, много далече, в сред гората.

Първото писмо от Клаус пристигна навреме. Всички го очаквахме с нетърпение, а фройлайн Шрьодер нарочно ме събуди по-рано, за да ми каже, че е пристигнало. Може би се опасяваше, че никога няма да ѝ се удаде случай да го прочете и разчиташе на мене да ѝ разкажа съдържанието му. В такъв случай опасенията ѝ бяха неоснователни. Сали не само показа писмото на фройлайн Шрьодер, фройлайн Меир, Боби и на мен самия, но и прочете пасажите от него на глас в присъствието на съпругата на портiera, която се беше качила да събере наема.

Още от самото начало писмото остави горчив вкус в устата ми. Целият му тон беше самомнителен и леко покровителствен. Клаус казваше, че не харесвал Лондон. Там се чувствувал самотен. Храната не му понасяла. А хората в студиото се отнасяли към него без уважение. Много желаел Сали да е при него: щяла да му помага в много отношения. Както и да е, сега, след като бил вече в Англия, щял да се опита да се примири с това. Щял да работи много, за да спечели пари; и Сали трябвало да работи много. Работата щяла да я ободри и нямало да ѝ позволи да изпадне в депресия. В края на писмото следваха разни нежности, които звучаха много неискрено. Когато ги чете, човек си мисли: Писал е такива неща и друг път.

Сали обаче беше във възторг. Призивът на Клаус така я развълнува, че тя веднага позвъни на няколко филмови компании, една театрална агенция и половин дужина нейни „бизнес“ – познати. Наистина нищо

конкретно не излезе от всичко това, но пък цели двадесет и четири часа тя беше много оптимистично настроена. Даже, както ми каза, сънищата ѝ били изпълнени с договори и чекове с четирицифрени числа.

– Това е много прекрасно чувство, Крис. Сега ще вървя само напред и ще стана най-блестящата актриса на света.

Една сутрин, около седмица по-късно, влязох в стаята на Сали и я заварих с писмо в ръка. Познах веднага почерка на Клаус.

– Добро утро, мили Крис.

– Добро утро, Сали.

– Как спа? – Това ми звучеше прекалено ведро и словоохотливо.

– Добре, благодаря. А ти?

– Доста добре... Отвратително време, нали?

– Да. – Отидох до прозореца, за да видя. Така беше.

Сали се усмихна разговорчиво:

– Знаеш ли какви ги е забъркала тази свиня?

– Каква свиня? – Нямах да се оставя да ме хване.

– О, Крис! Не бъди, за бога, толкова тъп!

– Съжалявам. Страхувам се, че малко бавно схващам тази сутрин.

– Хич не ми се обяснява, мили. – Сали ми подаде писмото. – Ето, прочети това, моля те. Ама че идиотско нахалство! Чети на глас. Искам да чуя как звучи.

„Mein liebes, armes Kind“, започваше писмото. Клаус наричаше Сали негово мило, клето дете, тъй като, обясняваше той, се опасявал, че това, което имал да ѝ казва, щяло да я направи ужасно нещастна. Но независимо от всичко, налагало се да ѝ го каже: тя трябвало да знае, че е взел решение. Не бивало да си въобразява, че на него му било много лесно: напротив, виждало му се ужасно трудно и мъчително. Но знаел, че е прав. С една дума, трябвало да се разделят.

„Сега виждам – пишеше Клаус, – че се държах много егоистично. Мислех само за собственото си удоволствие. Едва сега разбирам, че сигурно съм ти повлиял доста зле. Мое мило момиченце, ти ме обожаваш прекалено много. Ако не се разделим, скоро няма да имаш собствена воля и ум.“ Клаус продължаваше, като я съветваше да живее за работата си. „Работата е единственото нещо, което има значение. Аз самият открих същото за себе си.“ Безпокоеше се, че Сали ще се разтревожи прекалено много: „Сали, мое скъпо, клето дете, трябва да бъдеш смела.“

Точно в края на писмото всичко ставаше ясно:

„Преди няколко дни бях поканен на гости в дома на лейди Клайн – най-изтъкнатата представителка на английската аристокрация. Там се

запознах с много красива и интелигентна млада англичанка, която се казва мис Гор Екърсли. Тя е роднина на един английски лорд, чието име не можах да чуя добре – ти вероятно знаеш кого имам предвид. Оттогава сме се срещали два пъти и вече разговаряхме за много неща. Мисля, че никога не съм срещал момиче, което така добре да разбира моя начин на мислене.“

– Това е нещо ново за мен – прекъсна ме Сали рязко, с горчив смях. – Никога не съм и подозирала, че момчето изобщо може да мисли.

В този момент ни прекъсна фройлайн Шрьодер. Подушила, че има тайни, тя дойде уж да попита Сали дали иска да се изкъпе. Оставих ги двете заедно да използват случая колкото може по-добре.

– Не мога да се сърдя на глупака – заяви Сали по-късно същия ден, като сновеше напред-назад из стаята и пушеше яростно. – Просто го съжалявам като майка. Но какво, за бога, ще стане с работата му, ако все така се хвърля на врата на всяка срещната жена? Просто не мога да си представя. Обходи стаята още веднъж и рече:

– Мисля си, че ако беше имал истинска любовна връзка с някоя друга и ми беше казал за това, дълго след като е започнала, щеше да ми тежи повече. Но това момиче! Предполагам, че дори не му е любовница.

– Очевидно, не е – съгласих се аз. – Хайде да пийнем „преъри ойстър“?

– Ти си чудесен, Крис! Винаги се сещаш за най-подходящото нещо. Как бих искала да се влюбя в теб. Клаус не може да се хване и на малкото ти пръстче.

– Зная, че не може.

– Идиотско нахалство! – възкликна Сали, като отпи от пикантния сос и облиза горната си устна. – Да каже, че го обожавам! Най-лошото е, че беше така!

Същата вечер отидох в стаята ѝ и я заварих с писалка и лист пред себе си.

– Написах му горе-долу милион писма и всичките ги скъсах!

– Няма никакъв смисъл, Сали. Хайде да отидем на кино.

– Дадено, Крис. – Сали избърса очите си с крайчеца на мъничката си носна кърпичка. – Няма никакъв смисъл да се тревожа, нали?

– Разбира се.

– И сега наистина ще стана голяма актриса – ей така, само за да му докажа!

– Това се казва дух, браво!

Отидохме в едно малко кино на „Бюловщрасе“, където даваха филм

за някакво момиче, което жертвува кариерата си на актриса заради Голяма любов, Дом и Деца. Толкова много се смяхме, че трябваше да излезем преди края на филма.

– Сега се чувствавам много по-добре – каза Сали, като си отивахме.

– Много се радвам.

– В края на краищата, може и да не съм била истински влюбена в него... Ти как мислиш?

– Много е трудно да се каже.

– Често ми се е случвало да си мисля, че съм влюбена в някого и после да открия, че не съм, Но този път – Сали каза това с тон на съжаление – наистина бях убедена, че е така... Сега всичко някак си, изглежда, да, се обърка...

– Сигурно все още си шокирана от всичко, което се случи – предположих аз.

Това много ѝ хареса:

– Знаеш ли, навярно е така. О, Крис, ти наистина разбираш чудесно жените, по-добре от всеки друг мъж, който някога съм познавала... Убедена съм, някой ден ще напишеш най-прекрасния роман, който ще се продава просто с милиони.

– Благодаря ти, че вярваш в мен, Сали!

– А ти вярваш ли в мене, Крис?

– Да, разбира се.

– Не, кажи честно.

– Виж какво... Аз съм убеден, че ще имаш страхотен успех в нещо – само че не съм много сигурен какво ще бъде то... Искам да кажа, толкова много неща би могла да вършиш, ако се опиташ, не е ли така?

– Да, така е. – Сали се замисли. – Понякога и аз имам такова чувство... А друг път ми се струва, че не ме бива за нищо... Та аз дори и за месец не мога да задържа до себе си един верен мъж.

– О, Сали, хайде да не започваме отново.

– Добре, Крис, няма да започваме отново. Хайде да идем да пийнем.

През следващите седмици Сали и аз бяхме заедно почти по цял ден. Свита на кравай на дивана в голямата стая с посивели стени, тя пушеше, пиеше „преъри ойстър“ и безспирно говореше за бъдещето. Когато времето беше хубаво и аз няхах уроци, ние се разхождахме чак до „Витенбергплац“, сядяхме на някоя пейка на слънце и си говорехме за минаватите. Всички се заглеждаха в Сали, в канареножълтата ѝ барета и износено кожено палто, което приличаше на козината на краставо старо

куче.

– Чудя се – много обичаше да казва тя – какво ли ще кажат хората, ако знаят, че ние, двамата стари скитници, ще станем един ден най-големият писател и най-великата актриса на света.

– Вероятно много ще се изненадат.

– Сигурно мислено ще се връщаме назад към това време, возейки се в мерцедесите си, и ще си казваме: В крайна сметка не беше чак толкова лошо!

– Нямахме да е толкова лошо, ако ги имахме сега тези мерцедеси.

Непрестанно говорехме за богатства, слава, огромни договори за Сали, рекордни продажби на романите, които един ден щях да напиша.

– Мисля си – казваше Сали, – че е чудесно да си писател. Ти си страхотно мечтателен и непрактичен и хората си въобразяват, че могат да те мамят колкото си искат. А после сядаш и написваш роман за тях, в който добре ги описваш що за свине са всичките, книгата има страхотен успех и ти получавааш купища пари.

– Бедата е там, че сигурно не съм достатъчно мечтателен...

– Ех, де да можех да си хвана за любовник някой наистина богат мъж. Я да видим... Не бих искала повече от три хиляди на година, апартамент и сносна кола. Точно сега бих направила всичко, за да стана богата. Ако си богат, можеш да си позволиш да се бориш за наистина добър договор; не е необходимо да грабваш първото предложение... Разбира се, аз ще бъда абсолютно предана на мъжа, който ме поддържа.

Сали говореше подобни неща много сериозно и очевидно си вярваше. Беше в особено състояние на духа, неспокойна и раздразнителна. Често избухваше без особен повод. Непрекъснато говореше за намиране на работа, но не правеше никакви усилия да си намери. Издръжката ѝ обаче до този момент не беше спряна и преживяхме много евтино, тъй като на Сали повече изобщо не ѝ се излизаше вечер и не ѝ се искаше да вижда други хора. Веднъж Фриц дойде на чай. След чая ги оставих двамата сами и отидох да напиша едно писмо. Когато се върнах, Фриц си беше отишъл, а Сали седеше, обляна в сълзи.

– Този човек ме отегчава ужасно! – ридаше тя. – Мразя го! Искам да го убия!

Но само след няколко минути беше отново напълно спокойна. Започнах да правя вечния „преъри ойстър“. Сали, свита на кравайче на дивана, пушеше замислено.

– Чудя се – изведнъж каза тя – дали не съм бременна.

– Божичко! – За малко не изтървах чашата. – Наистина ли мислиш

така?

– Не зная. При мен е много трудно да се каже: имам толкова нередовен... Понякога ми се гади. Може да съм яла нещо...

– Не е ли по-добре да отидеш на лекар?

– Мисля, че трябва да отида. – Сали се прозя апатично. – Но няма защо да бързам.

– Разбира се, че има защо! Отиваш на лекар още утре!

– Виж какво, Крис, на кого, по дяволите, мислиш, че заповядваш? По-добре да не бях споменавала нищо за това! – Сали се готвеше да заплаче отново.

– Е, добре! Добре! – побързах да я успокоя аз. – Прави каквото искаш. Това изобщо не е моя работа.

– Извинявай, мили! Не исках да те обидя. Да видим как ще се чувствам утре сутринта. Може и да отида на лекар в края на краищата.

Не отиде, разбира се. На другия ден наистина изглеждаше много по-весела. – Хайде да излезем довечера, Крис. Тази стая ми омръзна. Нека и ние да поживеем малко!

– Права си, Сали. Къде искаш да отидем?

– Нека да отидем в „Тройка“ и да поговорим с онзи стар идиот Боби. Може и да ни почерпи с нещо за пиене – човек никога не знае!

Боби изобщо не ги почерпи, но предложението на Сали се оказа добро, независимо от това. Точно както си седяхме на бара в „Тройка“, ние се заприказвахме за първи път с Клайв.

От този ден нататък бяхме почти винаги заедно. Нито веднъж не го видях трезвен. Каза ни, че изпил по половин бутилка уиски преди закуска и нямаше никаква причина да не му вярвам. Често правеше опити да ни обясни защо пиел толкова много – пиел, защото бил много нещастен. Но защо бил толкова нещастен – така и не разбрах. Сали винаги ни прекъсваше, за да каже, че е време да излизаме или да се преместим на друго място, или да изпусим по една цигара, или да пием по още едно уиски. Тя пиеше почти толкова, колкото и самият Клайв. Като че ли никога не се напиваше, но понякога очите ѝ изглеждаха ужасно, като сварени. С всеки изминат ден пластът грим по лицето ѝ сякаш ставаше все по-плътен.

Клайв беше много едър мъж, с подчертано римска красота, който тъкмо започваше да пълнее. Имаше онзи тъжен, разсеян вид на американец, който е винаги привлекателен; и е два пъти по-привлекателен у човек с толкова много пари. Беше тъжен, замислен и малко объркан: смътно копнееше да се забавлява, без да е сигурен как трябва да пристъпи към

това. Като че ли никога не знаеше дали наистина се забавлява, дали това, което ние правехме, може наистина да се нарече забавление. Непрекъснато трябваше да го уверяваме. Това ли беше истинското забавление? Истинската гарантирана кулминационна точка на Приятното Прекарване? Така ли? Да, да, разбира се, беше чудесно! Беше прекрасно! Ха, ха, ха! Високият му ученически смях се носеше, ечеше гръмко, ставаше доста изкуствен и секваше рязко на една объркана въпросителна нотка. Не се осмеляваше да направи и крачка без наша подкрепа. И въпреки това, дори когато се обръщаше към нас с някоя молба, аз долавях странни, лукави нотки на сарказъм в гласа му. Какво ли в същност си мислеше за нас?

Всяка сутрин Клайв изпращаше наета кола, за да ни закара до хотела, в който беше отседнал. Шофьорът винаги донасяше прекрасен букет, поръчан в най-скъпия магазин за цветя на „Линден“, Една сутрин имах да предавам урок по английски и се уговорихме със Сали да се присъединя към тях по-късно. Когато пристигнах в хотела, разбрах, че Клайв и Сали бяха отлетели рано сутринта за Дрезден. Клайв беше оставил бележка с куп извинения и покана за обяд в хотелски ресторант, съвсем сам, като негов гост. Не отидох. Страхувах се от онзи поглед в очите на обер-келнера. Вечерта, когато Клайв и Сали се върнаха, той ми донесе подарък: пакет с шест копринени ризи.

– Искаше да ти купи златна табакера – прошепна ми Сали в ухото, – но му казах, че е по-добре да ти вземе ризи. Твоите са в такова ужасно състояние... А освен това трябва да внимаваме за сега. Не искам да си помисли, че сме използвачи на богати мъже.

Приех ризите с благодарност, Какво друго можех да направя? Клайв напълно ни беше покварил. Стана ясно, че той ще даде парите за лансирането на Сали на сцената. Често говореше за това по много мил начин, сякаш ставаше дума за нещо дребно, което се урежда без много суетене, между приятели. Но веднага щом заговореше по въпроса, и вниманието му се зарейваше в друга посока – мислите му се разсейваха като на дете. Виждах, че Сали понякога едва успяваше да скрие нетърпението си. Тогава ми прошепваше: „Остави ни сами за малко, мили. Клайв и аз ще говорим по работа.“ Но колкото и тактично да се опитваше да го доведе до същността на въпроса, никога не успяваше напълно. Когато се връщах при тях половин час по-късно, намирах Клайв да се усмихва и да си пийва от уискито. Самата Сали също се усмихваше, за да прикрие огромното си раздражение.

– Обожавам го – ми казваше Сали нееднократно и много

тържествено винаги когато бяхме само двамата. И съвсем искрено вярваше, че е така. Беше като канон от новоприето вероучение: Сали обожава Клайв. Да обожаваш милионер е много сериозно начинание. Чертите ѝ започнаха все по-често и по-често да приемат превъзнесеното изражение на актриса, която изпълнява ролята на монахиня. И наистина, когато Клайв с присъщата си очарователна разсеяност даваше банкнота от двадесет и пет марки на някой особено отвратителен професионален просяк, ние се споглеждахме с истинско благоговение. Разхищението на толкова много пари ни поразяваше като просветление, като някакво чудо.

Един следобед, когато, изглежда, беше по-грезвен, отколкото обикновено, Клайв започна да крои планове. След няколко дни и тримата трябваше да напуснем Берлин завинаги. С Ориент-експрес щяхме да отпътуваме за Атина. Оттам щяхме да отлетим за Египет. От Египет – в Марсилия. От Марсилия с параход до Южна Америка. След това Таити, Сингапур, Япония. Клайв произнасяше местата така, сякаш бяха гари по железопътната линия „Ванзи“, нещо, което се разбира от само себе си. Той беше ходил там и по-рано. Всичко знаеше. Постепенно този абсурден разговор започна да изглежда реален поради неговата безспорна скука. В края на краищата той можеше да го направи. Започнах сериозно да вярвам, че наистина имаше такова намерение. Беше толкова богат, че само с един жест можеше да промени целия ни живот.

Какво ли щеше да стане с нас? Щом веднъж потеглехме, никога нямаше да се върнем обратно. Никога нямаше да го изоставим. Той, разбира се, щеше да се ожени за Сали. Аз щях да заемам не съвсем определена длъжност: нещо като личен секретар без задължения. В изблик на далновидност аз се виждах след десет години, в спортен костюм и черни обувки с бяла гарнитура, пуснал двойна брадичка и сложил очила, как си наливам нещо за пиене във фоайето на калифорнийски хотел.

– Ела да видиш погребението – каза Клайв.

– Какво погребение, мили? – търпеливо попита Сали. Това беше нов вид прекъсване.

– Как така, не си ли го забелязала? – засмя се Клайв. – Едно много изискано погребение. Вече цял час се точи покрай нас.

И тримата излязоха на балкона на стаята му. Улицата наистина беше пълна с хора. Погребваха Херман Мюлер.¹¹ Под нас минаваха редици от бледи, втренчени служители, правителствени чиновници,

11. Херман Мюлер (1876–1931) – немски политически деец. – Б.пр.

профсъюзни секретари – цялото безцветно, отегчено шествие на пруска-та социалдемократия. Крачеха тежко и бавно под знамената, отправени към очертания силует на Бранденбургската врата, където леко потрепваха от вечерния ветрец дългите черни траурни ленти.

– Какъв ли е бил този човек? – попита Клайв, гледайки надолу. – Сигурно някоя важна клечка, а?

– Един бог знае – отговори Сали, прозявайки се. – Погледни, мили Клайв, залезът е прекрасен, нали?

Беше напълно права. Ние нямахме нищо общо с онези немци, които крачеха там долу, нито с мъртвеца в ковчега, нито с думите по знамената. Само след няколко дни, помислих си аз, ние вече няма да имаме нищо общо с цели деветдесет и девет процента от населението на земята, с мъжете и жените, които изкарват прехраната си, обезпечават живота си, безпокоят се за бъдещето на децата си. Може би точно така са се чувствували хората от средните векове, когато са вярвали, че продават душите си на Дявола. Усещането беше необикновено, въодушевяващо, приятно. Но същевременно бях и малко изплашен. Няма връщане назад, казах си аз. Изгубен съм.

На другата сутрин отидохме в хотела в обичайното време. Стори ми се, че портиерът ни изгледа доста особено.

– Кого желаете да видите, мадам?

Въпросът ни се видя толкова странен, че и двамата се засмяхме.

– Как кого? Номер 365, разбира се – отговори Сали – А вие какво си помислихте? Още ли не ни познавате?

– Страхувам се, че това не може да стане, мадам. Господинът от стая 365 напусна хотела тази сутрин.

– Напусна ли? Искате да кажете, че е излязъл за днес? Странно! В колко часа ще се върне?

– Нищо не спомена за връщане, мадам. Замина за Будапеща.

Докато стояхме с ококорени очи, към нас забързано се приближи сервитьор с бележка.

„Скъпи Сали и Крис – пишеше вътре. – Не мога повече да кисна в този проклет град и затова заминавам. Надявам се да се видим някога. Клайв.“

(„Това е в случай, че съм забравил нещо.“)

В плика имаше три банкноти от по сто марки. Банкнотите, увехналите цветя, четирите чифта обувки, двете шапки на Сали (купени в Дрезден) и моите шест ризи бяха целият ни актив от посещението на Клайв. Отначало Сали беше много сърдита. После прихнахме да се

смеем:

– Е, Крис, страхувам се, че хич не ни бива за изнудвачи. Нали така, мили?

През по-голямата част от деня обсъждахме въпроса дали заминаването на Клайв е било предварително обмислено. Бях склонен да мисля, че не е така, Представях си го как напуска всеки нов град и всяка нова група познати горе-долу по същия начин. Съчувствувах му, и то доста.

После дойде ред и на въпроса какво да правим с парите. Сали реши да отдели двеста и петдесет марки за нови дрехи: петдесет марки щяхме да пропилеем още същата вечер.

Пилеенето на петдесетте марки обаче не беше чак толкова голямо забавление, колкото си го представяхме, На Сали ѝ стана лошо и не можеше да изяде чудесната вечеря, която си поръчахме. И двамата бяхме угнетени.

– Знаеш ли, Крис, започвам да си мисля, че мъжете винаги ще ме изоставят. Колкото повече си мисля, за толкова повече мъже се сещам, че са ме изоставили. Това е направо отвратително.

– Аз никога няма да те изоставя, Сали.

– Наистина ли, мили? Сериозно ти говоря, струва ми се, че съм нещо като Идеалната Жена, ако разбираш какво искам да кажа, Аз съм от онези жени, които лесно могат да отнемат чуждите мъже, но никога не успявам да задържа някой мъж за дълго. Аз съм жената, за която мечтае всеки мъж, но само докато ме постигне; след това открива, че в същност не е така.

– По-добре е да бъдеш такава, отколкото Грозното Пате със Златното Сърце, нали?

– ... Иде ми да се пръсна от яд, като си представя как се държах с Клайв. Не трябваше да го притеснявам толкова много за пари, Сигурно си е помислил, че съм просто една обикновена проститутка като всички останали. А аз наистина го обожавах – в известен смисъл... Ако се бяхме оженили, щях да направя човек от него. Щях да го накарам да се откаже от пиенето.

– Ти му даде такъв добър пример.

И двамата се разсмяхме.

– Дъртата свиня можеше поне да ме напусне с един приличен чек.

– Няма значение, мила. Риби като него още много в морето.

– Не ме интересува – отговори Сали. – Писна ми да бъда проститутка. Никога повече няма да погледна мъж с пари.

На другата сутрин Сали се почувствува много зле. И двамата го

отдадохме на пиенето. Лежа до обяд, а когато стана, припадна. Настоях веднага да отиде на лекар, но тя отказа. Около пет часа припадна отново и изглеждаше така зле след това, че фройлайн Шрьодер и аз извикахме лекар, без изобщо да я питаме.

Лекарят пристигна и стоя дълго. Ние с фройлайн Шрьодер седяхме във всекидневната и чакахме да чуем диагнозата. За наша голяма изненада обаче той си тръгна внезапно и много бързаше. Дори не надникна при нас да ни каже довиждане. Веднага отидох в стаята на Сали. Беше седнала в леглото, със застинала безжизнена усмивка на лицето.

– Леле, мили Кристофър, направиха си първоаприлска шега с мене.

– Какво искаш да кажеш?

Сали се опита да се засмее:

– Докторът смята, че съм бременна.

– О, боже!

– Не гледай така уплашено, мили! Повече или по-малко аз очаквах това.

– Сигурно е от Клаус, нали?

– Да.

– Какво мислиш да правиш?

– Няма да го раждам, разбира се. – Сали посегна към цигарите. Седях, втренчил поглед в обувките си.

– Лекарят ще...

– Не, няма. Направо го помолих. Ужасно се шокира. Казах му: Мили ми човече, какво си представяте, че ще се случи с това нещастно дете, ако се роди? Имам ли вид на добра майка?

– А той какво ти отговори?

– Изглежда, смята, че това не е съществено. Единственото нещо, което има значение за него, е професионалната му репутация.

– В такъв случай трябва да намерим някой без професионална репутация, това е всичко.

– Струва ми се – каза Сали, – че е най-добре да попитаме фройлайн Шрьодер.

И така, фройлайн Шрьодер бе извикана за съвет.

Тя прие всичко много добре: беше разтревожена, но извънредно практична. Да, чувала за някого. Веднъж една приятелка на приятелка на нейна приятелка била в затруднение. Лекарят бил квалифициран и много способен. Единствената беда била, че май искал доста скъпичко.

– Слава богу – подхвърли Сали, – че не похарчихме всичките пари на онази свиня Клайв.

– Според мене Клаус би трябвало...

– Виж какво, Крис, Нека да ти кажа веднъж завинаги: ако те хвана, че пишеш на Клаус за тази работа, никога няма да ти простя и никога повече няма да говоря с тебе!

– Е, добре... Разбира се, че няма да пиша. Това беше само едно предложение и нищо повече.

Лекарят не ми хареса. Непрекъснато галеше и по-щипваше ръката на Сали и стискаше пръстите ѝ. Но въпреки това изглеждаше много подходящ за тази работа. Сали трябваше да отиде в частната му болница веднага щом се освободи легло за нея. Всичко беше напълно легално, без скрито-покрито, С няколко шлифовани изречения подвижното докторче разпръсна и най-слабия полъх на зловеща незаконност. Поради здравословното състояние на Сали, обясни той, за нея било абсолютно невъзможно да се подложи на риска да роди дете. Ще бъде издаден документ в този дух. Разбира се, документът ще струва много пари, както и престоят в болницата, а и самата операция. Като начало докторът искаше двеста и петдесет марки на ръка преди да започне каквито и да било приготовления. Накрая успяхме да смъкнем сумата на двеста марки. Както ми обясни по-късно, Сали искаше тези петдесет марки, за да си купи нови нощници.

Най-после дойде и пролетта. Кафенетата изнесоха масите си по тротоарите. Появиха се и количките за сладолед с техните оцветени като дъга колела. До болницата отидохме в открито такси. Благодарение на хубавото време Сали изглеждаше в добро настроение – нещо, което не беше се случвало от седмици насам. Фройлайн Шрьодер обаче, въпреки че храбро правеше опити да се усмихне, беше готова да се разплаче.

– Надявам се, че докторът не е евреин – строго каза фройлайн Мерир. – Да не позволите на някой от онези мръсни евреи да я докосне. Те винаги гледат да пипнат такава работа, тези зверове!

Дадоха на Сали хубава стая, чиста и приветлива, с балкон. Вечерта отново отидох да я видя. Както лежеше в леглото си, без грим, Сали изглеждаше много по-млада, като малко момиченце.

– Здравей, мили Крис... Както виждаш, още не са ме убили. Но правят всичко възможно... Не намираш ли, че мястото е особено?... Да можеше онова прасе Клаус да ме види... Ето какво излезе от това – не разбрах неговия начин на мислене... Беше доста неспокойна и много се смееше. Една от сестрите влезе за момент, като се преструваше, че търси нещо и излезе веднага.

– Тя умираше от нетърпение да те види – обясни ми Сали. – Знаеш ли, казах ѝ, че ти си бащата. Нямах Нищо против, нали, мили...

– Ни най-малко. Това е комплимент.

– Така всичко е много по-просто. В противен случай, ако няма баща, всички си мислят, че това е много странно. Хич не ми пука, ако ме гледат с презрение и ме съжаляват като клето, измамено момиче, изоставено от любовника си, Но това не е много ласкателно, нали? Затова ѝ казах, че страхотно се обичаме, но сме ужасно затруднени финансово и не можем да си позволим да се оженим сега и че мечтаем за времето, когато и двамата ще бъдем богати и известни и ще си имаме десетчленно семейство, просто за да наваксаме за сега. Разчувствува се страшно много, горкото момиче. Направо се разплака. Довечера е дежурна и ще ми покаже снимки на нейния приятел. Много мило, нали?

На другия ден фройлайн Шрьодер и аз отидохме заедно в болницата. Намерихме Сали да лежи със завивките до брадичката:

– О, привет на двама ви! Седнете, моля. Колко е часът? – Тя се обърна неспокойно и потърка очи: – Откъде дойдоха всичките тези цветя?

– Ние ги донесохме.

– Вие сте чудесни! – Сали се усмихна разсеяно. – Извинете ме, че съм такава глупачка днес. От този проклет хлороформ е... Главата ми е пълна с него.

Постояхме само няколко минути, На път за в къщи фройлайн Шрьодер беше ужасно разстроена:

– Едва ли ще повярвате, хер Ишиву, но нямаше да го взема така присърце, дори ако беше собствената ми дъщеря. Ах, като гледам как се мъчи клетото дете, бих предпочела аз да лежа там на нейно място – честна дума!

На следващия ден Сали беше много по-добре. Всички отидохме да я видим: фройлайн Шрьодер, фройлайн Меир, Боби и Фриц. Разбира се, Фриц нямаше ни най-малка представа какво се беше случило. Казахме му, че е оперирана от някаква малка язва на стомаха, Както се случва с хората, които не са посветени, той направи какви ли не неволно и паразитно уместни намеци за разни щъркели, детски колички и бебета изобщо. Дори разказа една скандална история с известна дама от берлинското общество, за която се говорело, че наскоро била оперирана незаконно. Сали и аз не смеяхме да се погледнем в очите.

На другия ден вечерта я посетих в болницата за последен път. На сутринта трябваше да я изпишат. Беше сама и седнахме на балкона.

Сега изглеждаше горе-долу добре и можеше да се движи из стаята.

– Казах на сестрата, че днес не желая да виждам никого освен тебе.
– Сали се прозя вяло. – Хората ме уморяват толкова много.

– Искаш ли и аз да си отида?

– О, не – възрази тя без особен ентузиазъм, – щом си отидеш, и някоя от сестрите ще влезе и ще се разбъбри. Ако не изглеждам достатъчно весела и жизнена, ще наредят да остана допълнително още един-два дена в този ад, а аз не бих могла да издържа повече.

Тя се загледа мрачно надолу към тихата улица:

– Знаеш ли, Крис, донякъде ми се иска да бях родила това детенце... Щеше да бъде чудесно. От един-два дни някак си чувствавам какво значи да си майка. Разбираш ли, седях тук снощи дълго време съвсем сама, прегърнала тази възглавница, и си представях, че е моето бебенце. Изпитвах някакво прекрасно чувство, сякаш бях изолирана от целия свят. Представях си как детето ще порасне, как ще работя за него и как, след като съм го сложила да спи нощем, ще излизам да правя любов с отвратителни възрастни мъже, за да спечеля пари за храната и дрешките му... Няма защо да се смееш така, Крис... наистина си представях!

– Добре де, защо не се омъжиш и не си родиш едно дете?

– Не зная... Имам чувството, че съм изгубила всякакво доверие в мъжете. Изобщо не ми трябва повече. Дори и ти, Кристофър, ако излезеш сега на улицата и те прегази такси... може и да съжалявам донякъде, разбира се, но в същност ще ми бъде съвсем безразлично.

– Благодаря ти, Сали.

И двамата се разсмяхме.

– Разбира се, че не исках да кажа това, мили – поне не се отнася за тебе. Не гледай какво приказвам сега, в това състояние. В главата ми идват какви ли не налудничави идеи. Раждането на бебета кара човек да се чувства страшно примитивен, като някакво диво животно или нещо подобно, което закриля малките си. Но бедата е там, че аз нямам никакви малки, които да закрилям... И сигурно за това се държа толкова лошо с всички.

Може би донякъде в резултат на този разговор дойде и ненадейното ми решение да анулирам всичките си уроци и да напусна Берлин колкото може по-скоро, като отида някъде на Балтийско море и се опитам да започна да работя. Почти нищо не бях написал от Коледа насам.

Струва ми се, че Сали почувствува известно облекчение, когато й казах за моите планове. И двамата се нуждаехме от промяна. Поговорихме неопределено, че по-късно тя ще дойде при мене; но още тогава

чувствувах, че няма да го направи. Плановете ѝ бяха много неустановени. След известно време можела да отиде в Париж, в Алпите, или в Южна Франция, ако намери пари.

– Но вероятно – добави тя, – просто ще продължа да си стоя тук. Ще бъда напълно щастлива, Като чели свикнах с това място.

Завърнах се в Берлин към средата на юли.

През цялото това време не бях получавал никакви вести от Сали, освен пет-шест картички, които си разменихме през първия месец на моето отсъствие. Не се изненадах много, като разбрах, че тя беше напуснала стаята си в нашия апартамент.

– То се знае, аз много добре разбирам защо си отиде. Не можех да ѝ предоставя такива удобства, каквито имаше право да очаква. Още повече че няма течаша вода в стаите. – Очите на горката фройлан Шрьодер бяха пълни със сълзи. – И въпреки това, бях ужасно разочарована... Фройлайн Боулс се държа много мило, не мога да се оплача. Настоя да си плати за стаята до края на юли. Имах право да си получа парите, разбира се, защото не ме предупреди до двадесет и първи – но никога не бих го направила на въпрос... Тя беше такава очарователна млада дама.

– Имате ли адреса ѝ?

– О, да, и телефона. Ще ѝ позвъните, разбира се. Тя много ще се зарадва да ви види... Другите господа идваха и си отиваха, но вие, хер Ишиву, си останяхте истински приятел. Знаете ли, аз все се надявах, че ще се ожените. Щяхте да бъдете идеална двойка. Вие имахте такова добро, стабилно влияние върху нея, а тя пък ви поразвеселяваше, когато се увличахте прекалено много във вашите книги и науки... О, да, хер Ишиву, вие може да се смеете, но човек никога не знае! Може би все още не е късно!

На другата сутрин фройлайн Шрьодер ме събуди много развълнувана:

– Хер Ишиву, можете ли да си представите! Затворили са банката „Дармщадтер унд национал“! Няма да се учудя, ако хиляди хора се раззорят. Млекарят разправя, че след две седмици ще има гражданска война! Какво ще кажете, а!

Слязох на улицата веднага щом се облякох. И наистина пред филиала на банката на ъгъла на „Нолендорфплац“ имаше цяла тълпа мъже с кожени чанти на гърба и жени с мрежи за пазаруване – жени като самата фройлайн Шрьодер. Железните решетки бяха спуснати върху прозорците на банката. Повечето хора гледаха втрещено, като зашеметени към заключената врата. На нея беше окачено малко съобщение, красиво

напечатано с готически шрифт, подобно на страница от класически автор. То гласеше, че президентът на Райха е гарантирал внесените пари. Всичко било наред. Само че банката нямало да работи.

Едно малко момченце си играеше с обръч сред тълпата. Обръчът се търколи в краката на една жена. Тя моментално се нахвърли върху него: „Du, sei bloss nicht so frech!“¹² Нахално зверче! Какво търсиш тук!“ Обади се и още една жена, нападайки изплашеното дете: „Я се махай! Не разбираш ли?“ А трета го попита гневно и със сарказъм: „Сигурно и ти имаш пари в банката, а?“ Момченцето побягна, преди да е избухнал на кипелият им гняв.

Следобед беше много горещо. Новите извънредни постановления бяха публикувани подробно във вечерните вестници – в стегнат стил, написани по указание на правителството. Открояваше се едно тревожно заглавие, обградено с кървавочервени линии; „Всичко рухва!“ Нацистки журналист напомняше на читателите, че утре, четиринадесети юли, е националният празник на Франция. Несъмнено, добавяше той, тази година французите ще празнуват с особен ентузиазъм поради изгледите за краха на Германия. Влязох в един магазин за Готови дрехи и си купих панталон от каша за дванадесет марки и половина – жест на доверие от страна на Англия. После слязох в метрото, за да отида при Сали. Живееше в един блок с тристайни апартаменти, проектиран като „градче“ на художниците. Той се намираще недалеч от „Брайтенбахплац“. Самата тя ми отвори. – Здра-а-е-вей, Крис, свиня такава!

– Здравей, мила Сали!

– Как си?... Внимавай, мили, ще ми развалиш прическата. След няколко минути трябва да излизам.

Никога не бях я виждал в бяло. Отиваше ѝ. Но лицето ѝ изглеждаше поотслабнало и състарено. Косата ѝ, подстригана по нов начин, беше красиво накъдрена.

– Много си елегантна – възхитих ѝ се аз.

– Наистина ли? – Сали се усмихна с обичайната си Доволна, мечтателна, стеснителна усмивка. Последвах я в хола. Едната стена беше изцяло заета от прозорец. Имаше червени дървени мебели и много нисък диван, отрупан с ярки възглавнички с ресни. Едно пухкаво миниатюрно кученце скочи на крака и се разджафка. Сали го вдигна на ръце и се впусна да го целува, като издаваше напред устни, без да го докосва:

– Freddi, mein Liebling, Du bist soo sussi!¹³

12. „Ей, не бъди нахален!“ (нем.). – Б.пр.

– Твое ли е? – попитах аз, забелязвайки подобряването на немския ѝ акцент.

– Не. На Герда е – момичето, с което живея в този апартамент.

– Отдавна ли я познаваш?

– Само от една-две седмици.

– Какво представлява?

– Добра е. Адски стисната. Аз трябва да плащам почти за всичко.

– Тук е хубаво.

– Така ли мислиш? Стаята я бива. Във всеки случай е по-добра от онази дупка на „Нолендорфщрасе“.

– Защо напусна? Да не сте се скарали с фройлайн Шрьодер?

– Не, не съвсем. Само че ми писна да я слушам да говори. Направо ми проглуши ушите с приказките си. Да ти кажа право, тя е една ужасна стара досадница.

– Много държи на тебе.

Сали сви рамене, нетърпеливо и с безразличие. Забелязах, че през целия ни разговор тя избягваше погледа ми. Последва дълго мълчание. Чувствувах се объркан и малко смутен. Питах се кога ще бъде удобно да се извиня и да си отида.

И тогава извън телефонът. Сали се прозя и притегли апарата на коленете си:

– Альо-о, кой е? Да, аз съм... Не... Не... Наистина нямам представа... Наистина нямам! Аз да отгатна? – Нацупи носле: – Търуин ли е? Не? Пол? Не? Една минута... Я да видя...

– А сега, мили, трябва да отлитам! – възкликна Сали, когато най-после разговорът беше приключен. – Вече съм закъсняла почти с два часа!

– Нов приятел ли си имаш?

Сали обаче не обърна внимание на усмивката ми. Запали цигара и на лицето ѝ се изписа леко отвращение.

– Трябва да се срещна с един познат по работа – отговори ми кратко тя.

– А кога ще се видим пак?

– Не зная, мили... Точно тези дни имам страшно много работа... Ще бъда в провинцията утре през целия ден, вероятно и на следващия... Ще ти се обадя...

Може да ходя и до Франкфурт много скоро.

13. Фредик, мили мой, ти си то-о-лкова сладък! (нем.). – Б.пр.

– Да не би да си си намерила работа там?

– Не, не съвсем. – Тонът ѝ беше рязък и показваше, че не желае да говори по този въпрос. – Реших да не търся работа като актриса поне до есента. Ще се отдам на пълна почивка.

– Изглежда, имаш много нови приятели.

Сали отново ми отговори разсеяно, с преднамерено небрежен тон:

– Да, така е... Вероятно това е някаква реакция след всичките онези месеци у фройлайн Шрьодер, когато не виждах жива душа.

– Е – не можах да се въздържа аз и се усмихнах злобно, – да се надяваме за твое добро, че нито един от новите ти приятели не е вложил парите си в „Дармшадтер унд национал“.

– Защо? – моментално прояви интерес тя. – Какво се е случило?

– Да не искаш да кажеш, че не си чула?!

– Не, разбира се. Никога не чета вестници, а и не съм излизала още.

Казах ѝ новината за кризата. Към края започна да гледа доста уплашено.

– Но защо, за бога – нетърпеливо възкликна тя, – не ми каза всичкото това още в началото? Може да е сериозно.

– Съжалявам, Сали. Мислех, че знаеш вече... особено след като, изглежда, се движиш във финансовите кръгове напоследък.

Тя обаче не обърна внимание на тази лека подигравка. Сбърчи вежди, потънала дълбоко в собствените си мисли:

– Ако беше много сериозно, Лео щеше да ми позвъни – промълви тя най-накрая. Тази мисъл, изглежда, я успокои донякъде. Повървахме заедно до ъгъла на улицата, където Сали хвана такси.

– Ужасно е неудобно да живееш Толкова далече – каза тя. – Сигурно скоро ще си купя кола. Между другото, – добави тя, точно когато се разделяхме, – как прекара на остров Рюген?

– Къпах се много.

– Довиждане, мили. Ще се видим някой път.

– Довиждане, Сали. Приятно прекарване.

Около седмица по-късно Сали ми позвъни:

– Можеш ли да дойдеш веднага, Крис! Много е важно. Трябва да ми направиш една услуга.

И този път я заварих сама в апартаментата.

– Искаш ли да спечелиш малко пари, мили? – поздрави ме тя с въпрос.

– Да, разбира се.

– Чудесно! Ето за какво става дума... – Беше в пухкав розов халат и

сякаш едва си поемаше дъх. – Познавам един мъж, който започва да издава списание. Ще бъде страхотно интелектуално и артистично, с много чудесни модернистични снимки – обънати обратно мастилници и женски глави. Нали разбираш за какво става дума... Въпросът е, че всеки брой ще се занимава с една конкретна страна и ще прави преглед, така да се каже, със статии на нравите, обичаите и т.н... Е, първата страна е Англия и искат да им напиша статия за Английската Девойка... Аз, разбира се, и хабер си нямам от това, но ето какво измислих: ти може да напишеш статията от мое име и да получиш парите. Искам само да изпълня желанието на мъжа, който издава списанието, защото по-късно може да ми бъде страхотно полезен в много отношения...

– Добре, ще се опитам.

– О, чудесно!

– За кога я искаш?

– Виж какво, мили, там е цялата работа. Трябва да я имам веднага... Иначе няма никаква полза, защото я обещах преди четири дни и просто трябва да му я предам тази вечер... Не е необходимо да бъде много дълга – около петстотин думи.

– Ще направя всичко възможно...

– Добре. Това е чудесно... Седни където искаш. Ето ти хартия. Имаш ли писалка? О, ето ти и речник, в случай че не знаеш как се пише някоя дума... А аз ще се изкъпя.

Половин час по-късно, когато Сали влезе, изкъпана и облечена, аз бях привършил. Да си кажа честно, останах доста доволен от усилията си.

Тя четеше внимателно статията, а между красиво изписаните й вежди бавно се образуваше една бръчка. Когато свърши, остави ръкописа с въздишка:

– Съжалявам, Крис. Това изобщо няма да свърши работа.

– Така ли? – Аз бях направо поразен.

– Разбира се, смее да заявя, че от литературна гледна точка и прочие е много добра.

– Тогава какво й липсва?

– Не те грабва изцяло. – Сали беше съвсем категорична. – Изобщо не е това, което онзи мъж иска.

Свих рамене и рекох:

– Съжалявам, Сали. Направих, каквото можах. Но нали знаеш, че с журналистика не се занимавам.

Последва сърдито мълчание. Тщеславието ми беше накърнено.

– Боже мой, зная кой ще ми я напише, ако го помоля! – възкликна Сали и изведнъж скоочи на крака. – Защо, за бога, не се сетих по-рано за него? – Грабна телефонната слушалка и набра някакъв номер:

– Здравей, мили Курт...

След три минути тя му беше обяснила всичко за статията. Постави обратно слушалката и обяви победоносно:

– Чудесно! Ще я напише веднага... – направи внушителна пауза и добави: – Това беше Курт Розентал.

– Кой е той?

– Никога ли не си чувал за него? – Това подразни Сали и тя се престори на крайно изненадана. – Мислех, че се интересуваш от кино? Той е най-добрият млад сценарист напоследък. Печели купища пари. Ще напише статията само за да ми послужи, разбира се... Казва, че ще я издиктува на секретарката си, докато се бръсне, и ще я изпрати направо до апартамента на редактора. Той е чудесен!

– Сигурна ли си, че този път ще бъде това, което иска редакторът?

– Да, разбира се! Курт е истински гений. Той може да прави всичко. Точно сега пише роман в свободното си време. Толкова е зает, че може да го диктува само докато закусва. Онзи ден ми показа първите няколко глави. Честна дума, мисля, че е най-добрият роман, който някога съм чела.

– Така ли?

– Такъв писател харесвам аз – продължи Сали, като старателно избягваше погледа ми. – Той е страхотно амбициозен и работи непрекъснато. Може да напише всичко, каквото пожелаеш. Сценарии, романи, пиеси, стихове, реклами... И никак не е надут. Не е като онези младежи, които започват да говорят за Изкуство и да си въобразяват, че са най-големите писатели на света, само защото са написали по една книга. Противни са ми...

Макар и да бях много ядосан, не можах да не се разсмея:

– Откога започна да ме осъждаш така яростно, Сали?

– Аз не те осъждам – тя не можа да ме погледне в очите, – не е вярно.

– Просто съм ти противен, нали?

– Сама не зная какво е това... Като че ли си се променил някак си...

– Как съм се променил?

– Трудно ми е да ти обясня... В тебе сякаш няма никаква енергия, нито пък искаш да постигнеш нещо. Ти си такъв дилетант. Това ме дразни.

– Много съжалявам. – Обаче моят престорено-шеговит тон прозвуча доста изкуствено. Сали се намръщи, свела поглед към малките си черни обувки.

– Не бива да забравяш, че аз съм жена, Кристофър, А жените харесват силните и решителните мъже, които се борят докрай и успяват да направят кариера. Жената иска да бъде нежна към мъжа и да закрила слабата му страна, но той трябва да има и силна страна, която тя да уважава... Ако някога обикнеш жена, не ѝ позволявай да разбере, че изобщо ти липсват амбиции. Това е моят съвет. В противен случай тя ще започне да те презира.

– Да, разбирам... И на този принцип ли избираш приятелите си – новите си приятели?

Тук тя кипна.

– Много ти е лесно да се подиграваш с моите приятели за това, че имат достатъчно ум за бизнес. Ако са богати, то те сами са си спечелили парите... Ти май считаш себе си за по-добър от тях?

– Да, Сали, щом ме питаш – ако изобщо са такива, каквито си ги представям – считам, че аз съм по-добър от тях.

– Ето, пак започваш, Кристофър! Съвсем в твой стил! Точно това не мога да понасям у тебе. Ти си самомнителен и мързелив. Щом каза такова нещо, би трябвало да можеш и да го докажеш.

– Как доказва човек, че е по-добър от другите? Освен това нищо подобно не съм казал. Мисля само, че съм по-добър от тях – това е просто въпрос на вкус.

Сали не отговори. Запали цигара и леко се намръщи.

– Ти смяташ, че съм се променил – продължих аз. – Ако трябва да бъда съвсем откровен, същото съм си мислил и аз за тебе.

Сали сякаш не се изненада.

– Така ли мислиш, Кристофър?... Може би си прав. Не зная... А може и да сме си все същите. Сигурно сега се виждаме един друг такива, каквито сме наистина. Ние сме страхотно различни в много отношения, нали разбираш.

– Да, забелязал съм това.

– Мисля си – каза Сали, като пушеше замислено, забила поглед в обувките си, – че малко нещо сме се надраснали един друг.

– Може би... – усмихнах се аз. Беше очевидно какво в същност имаше предвид. – Във всеки случай не е необходимо да се караме за това, нали?

– Не, разбира се, мили.

Последва мълчание. След малко казах, че трябва да си вървя. Сега и двамата бяхме доста смутени и изключително любезни.

– Сигурен ли си, че не искаш кафе?

– Не, много благодаря.

– А искаш ли чай? Специален е. Подарък ми е.

– Не, Сали, много ти благодаря наистина. Действително трябва да тръгвам.

– Необходимо ли е? – И все пак в гласа ѝ се долавяше нотка на облекчение – Непременно да ми позвъниш скоро, чу ли?

– Да, разбира се.

Чак когато излязох от къщата и тръгнах бързо надолу по улицата, усетих колко бях ядосан и засрамен. Каква истинска малка проститутка е тя, помислих си аз. В края на краищата, казах си, винаги съм си знаел това – още от самото начало. Не, не беше вярно, не беше така. Бях се ласкал от мисълта – защо да не си призная, – че тя държи на мене. Е, изглежда съм се лъгал; но можех ли да я обвинявам за това? И въпреки всичко я обвинявах и бях страшно ядосан. В този момент нищо друго не би ми доставило по-голямо удоволствие от това да видя как здравата я бият с камшик. Наистина бях толкова нелепо разстроен, че започнах да се чудя дали през всичкото това време не бях я обичал по някакъв свой, особен начин.

Но не, не беше и обич, а нещо много по-лошо – най-евтиният, най-детинският вид наранено честолубие. Не че давах пет пари за това какво мисли тя за статията ми – ех, може би съвсем малко бях засегнат, но само толкова. Моето писателско самочувствие беше непробиваемо, не се влияеше от нейното мнение. Работата беше в това, че тя не ме харесваше мен самия. Тази ужасна способност на женския пол да улучва слабото място на мъжа! Излишно беше да си казвам, че Сали имаше речника и манталитета на дванадесетгодишна ученичка и че беше направо смешна и глупава. Наистина това нямаше никакъв смисъл. Но знаех, че тя някак си ме накара да се почувствувам като измамник. Ами не мамех ли донякъде – макар и не поради нейните нелепи причини – богатите си ученички с моите претенциозни приказки и моя новопридобит салонен социализъм? Да, така беше. Само че тя нищо не знаеше за това. Много лесно можех да ѝ направя впечатление. Това беше най-унизителното. От самото начало обърках целия разговор. Червях се и се заяждах, вместо да бъда чудесен, убедителен, самодоволен, покровителствен, зрял. Бях се опитал да се състезавам с онзи идиотски, дребен Курт на негова територия. А Сали, разбира се, искаше и очакваше да направя точно това!

След всичките тези месеци бях допуснал единствената и наистина фатална грешка – бях й позволил да разбере, че съм не само некадърен, но и ревнив. Да, просташки ревнив. Идеше ми да се застрелям. Самата ми съл ме караше да настръхвам от срам от глава до пети.

Е, стореното сторено. Имаше само един изход – да забравя цялата тази история. Разбира се, щеше да бъде невъзможно да видя някога Сали отново.

Една сутрин, около десет дни по-късно, бях посетен от дребничък блед тъмнокос младеж, който говореше английски свободно, с лек чужд акцент. Каза ми, че името му било Джордж П. Сандърс. Бил видял обявата ми за уроци по английски в „Берлинер цайтунг ам миттаг“.

– Кога желаете да започнем? – попитах го аз.

Но младежът бързо поклати глава. О, не, изобщо не бил дошъл да взема уроци. Доста разочарован, аз зачаках търпеливо да ми съобщи причината за посещението си. Той като че ли никак не бързаше да стори това. Прие предложената цигара, седна и започна да бърби за Щатите. Дали някога съм бил в Чикаго? Не? Ами дали съм чувал за Джеймс Л. Шраубе? Не?! Младежът отрони лека въздишка. Имаше вид на човек, който проявява търпение към мене и към света изобщо. Очевидно вече беше обсъждал същата тема с много други хора. Джеймс Л. Шраубе, ми обясни той, бил голям човек в Чикаго: собственик на множество ресторанти и няколко кина. Имал две големи къщи в провинцията и яхта на Мичиганското езеро. А също така притежавал и не по-малко от четири коли. Вече бях започнал да барабаня с пръсти по масата. По лицето на младежа мина сянка на огорчение. Извини се за това, че е отнел от ценното ми време. Бил ми разказал за мистър Шраубе, обясни той, само защото мислел, че може да ми бъде интересно – в тона му звучеше лек упрек – и защото мистър Шраубе, ако съм го познавал, положително щял да гарантира за почтеността на приятеля си Сандърс. Обаче... нищо не можело да се направи... Бих ли му дал назаем двеста марки? Парите му били необходими, за да започне някаква търговия – неповторима възможност, която щял да пропусне, ако не намерел парите до сутринта. Щял да ми ги върне след три дни. Ако съм му дадал парите сега, щял да ми донесе още същата вечер документи, доказващи, че всичко това било самата истина.

Не? Е, добре... Той сякаш не се изненада прекалено много. Веднага стана да си върви – с вид на бизнесмен, прахосал ценни двадесет минути с евентуален клиент. По този начин искаше учтиво да ми намекне, че губя аз, а не той. На вратата се спря за момент и попита дали случайно

не познавам някои филмови актриси. Работел допълнително като търговски пътник и продавал специален козметичен крем, който предпазвал кожата от изсушаващото въздействие на прожекторите. Бил употребяван вече от всички холивудски звезди, но в Европа бил все още напълно неизвестен. Ако можел да намери половин дузина актриси да го използват и препоръчат, щели да получат безплатни бурканчета като мостра и постоянни доставки на половин цена.

След като се поколебах малко, аз му дадох адреса на Сали. Не зная защо точно го направих. Донякъде, разбира се, за да се отърва от младежа, който показваше признаци на желание да седне отново и да продължи разговора. Може би донякъде и от злоба. Нямахше да ѝ стане нищо, ако потърпи бърбренето му за час-два, беше ми казала, че харесва амбициозните мъже. Може би щеше да получи и бурканче от крема – ако такъв изобщо съществуваше. А ако успееше да измоли от нея онези двеста марки – е, това също нямаше голямо значение. Той не би могъл да измами и бебе.

– Но каквото и да правите – предупредих го, – не казвайте, че аз съм ви изпратил.

Той веднага се съгласи, с лека усмивка. Трябва да си е обяснил по свой начин молбата ми, защото изобщо не показва, че му се вижда странна. Вежливо свали шапката си за довиждане и заслиза надолу по стълбите. До следващата сутрин аз бях забравил напълно за посещението му.

Няколко дни по-късно ми позвъни самата Сали. Прекъсна ме по средата на един урок и аз бях много нелюбезен.

– О, ти ли си, мили Кристофър?

– Да. Аз съм.

– Виж какво, можеш ли да дойдеш при мен веднага?

– Не.

– О-о... – Отказът ми очевидно я шокира. След кратка пауза тя продължи с непривично кротък тон: – Предполагам, че си страхотно зает?

– Да, зает съм.

– Добре... имаш ли нещо против да дойда аз при тебе?

– Защо?

– Мили – гласът на Сали звучеше съвсем отчаяно – не бих могла да ти обясня по телефона... Става дума за нещо много сериозно.

– О, разбирам – постарах се това да прозвучи колкото се може по-злобно, – още една статия за списание, предполагам?

Въпреки всичко, щом изрекох това, и двамата се засмяхме.

– Крис, звяр такъв! – гласът на Сали извънна радостно по жицата и спря внезапно; – Не, мили, кълна ти се, този път наистина е страхотно сериозно. – Млъкна и след пауза добави внушително; – Ти си единственият човек, който би могъл да ми помогне.

– Е, добре... – Усетих, че се размеквам. – Ела след един час.

– Е, мили, от самото начало ли да започна? Вчера сутринта ми позвъни някакъв мъж и попита дали може да ме посети. Каза, че било по много важна работа; и тъй като, изглежда, знаеше името ми и всичко останало, аз, разбира се, му отговорих; „Да, моля, елате веднага...“ И така, той дойде. Казвал се Раковски – Пол Раковски, бил европейски представител на „Метро-Голдуин-Майер“ и искал да ми предложи работа. Търсели английска актриса, говореща немски, за участие в някаква комедия, която щели да снимат на Италианската Ривиера. Звучеше страхотно убедително; каза ми кой бил директорът на продукцията, операторът, режисьорът и сценаристът. Аз естествено не бях чувала за нито един от тях, но това не го изненада много. В същност така всичко звучеше далеч убедително, защото повечето хора биха избрали някои имена, познати от вестниците... Както и да е, каза, че сега, след като ме видял, бил сигурен, че аз съм най-подходяща за тази роля и че в същност можел да ми я обещае, стига да станат добри пробните снимки... Аз, то се знае, бях страшно развълнувана и попитах кога ще ги правят и той ми отговори, че това щяло да бъде не по-рано от ден-два, тъй като трябвало да уреди някои неща с хората от УФА... После заговорихме за Холивуд и той ми разказа най-различни истории. Мисля, че може да ги е прочел в някои списания за кинолюбители, но имам чувството, че бяха истински. После ми разказа как се правят звукови ефекти и комбинирани снимки. Беше наистина страхотно интересен и сигурно е работил в не едно киностудио... Както и да е, когато свършихме с разговора за Холивуд, започна да ми разказва за Америка и за хората, които познавал, за гангстерите и за Ню Йорк. Каза, че току-що бил пристигнал оттам и че всичкият му багаж бил все още на митницата в Хамбург. В същност вече беше започнало да ми се вижда доста странно, че е толкова мизерно облечен, но след като ми каза това, аз, разбира се, си помислих, че е съвсем естествено... А сега обещавай, че няма да се смееш на тази част от историята, Крис, иначе просто няма да мога да ти я разкажа. Е, след малко той се опита да се любя с мене и беше много страстен. Отначало аз ужасно се ядосах, защото, така да се каже, смесва работата с удоволствието, но по-късно няхах нищо против. Той беше доста привлекателен, имаше нещо руско в него. Това завърши с покана за вечеря. И така, отидохме в

„Хорчърс“ и си поръчахме най-прекрасната вечеря, която някога съм яла (това поне е едно утешение). Но когато донесоха сметката, той каза: „О, между другото, мила, би ли ми заела триста марки до утре? Имам само долари и ще трябва да ги обменя в банката.“ И аз, разбира се, му дадох: за лош късмет, тази вечер имах доста пари със себе си... После той предложи: „Хайде да отпразнуваме твоя филмов договор с бутилка шампанско.“ Аз се съгласих и сигурно вече съм била доста пияна, защото когато ми предложи да прекараме нощта заедно, казах „Да“. Отидохме в едно от онези малки хотелчета на „Аугсбургерщрасе“ – забравих му името, но мога лесно да го намеря... Беше най-противната дупка, която съм виждала някога... Както и да е, не си спомням какво точно се случи по-нататък. Едва рано тази сутрин, докато той все още спеше, аз започнах да виждам нещата по-ясно и да се чудя дали всичко беше наистина наред... До този момент не бях забелязала бельото му и здравата се шокирах, като го видях. Човек очаква от един важен филмов представител да носи копринено бельо, нали така? Е, неговото беше от някаква необикновена материя, която приличаше на камилска козина или нещо подобно – сякаш беше бельото на Йоан Кръстител. На вратовръзката си имаше най-обикновен тенекиен клипс. Да оставим настрана окаяните му вещи, но се виждаше, че никога не са били по-хубави, дори и когато ги е купил... Тъкмо си бях наумила да стана и да му прегледам джобовете, когато той се събуди и вече беше много късно. И така, ние си поръчахме закуска... Не зная дали не си мислеше вече, че съм лудо влюбена в него и няма да забележа нищо, или просто не му се щеше повече да си прави труда да се преструва, но тази сутрин той изглеждаше съвършено различен – просто един обикновен уличник. Ядеше конфитюра направо с ножа, и разбира се, по-голямата част отиде на чаршафите. Изсмукваше яйцата, като мляскаше ужасно с уста. Не можах да се съдържа да не му се присмея и това много го ядоса... След малко каза: „Искам да пия бира!“ Е, добре, рекох му аз, позвъни на администрацията и си поръчай. Да ти кажа истината, вече започвах да се плаша малко от него. Беше свъсил вежди и изглеждаше като някаква горила. Имах чувството, че е луд. Ето защо си помислих, че трябва да му угаждам, колкото мога... Както и да е, той, изглежда, хареса моето предложение, вдигна телефонната слушалка, проведе един дълъг разговор и страшно се ядоса, защото, както ми каза, не сервирали бира по стаите. Сега разбирам, че сигурно само е държал слушалката и през цялото време се е преструвал, че разговаря с някого. Направи го обаче страхотно добре, а пък и аз бях ужасно изплашена, за да му забелязвам много-много. Помислих си, че сигурно ще

започне да ме убива, защото не успя да си получи бирата... Той обаче прие това съвсем спокойно. Каза, че ще се облече и ще слезе долу да си я вземе сам. Добре, рекох аз... Чаках, чаках, но той не се върна. Затова най-накрая позвъних и попитах камериерката дали не го е видяла да излиза. А тя ми рече: „О, да, господинът плати сметката и излезе преди около един час... Каза, че не бива да ви безпокоят“. Бях толкова изненадана, че можах само да ѝ отговоря: „Добре, благодаря...“ Най-смешното е, че аз вече бях съвсем сигурна в неговата лудост и бях престанала да подозирам, че е мошеник. Той вероятно целеше точно това... Както и да е, не беше чак толкова умопобъркан в края на краищата, защото като погледнах в чантата си, открих, че се беше самообслужил с останалата част от парите ми, както и с рестото от тристата марки, които му бях заела вечерта... Но има едно нещо, което най-много ме ядосва в цялата тази история: той си мисли, бас държа, че ще ме е срам да отида в полицията. Е, аз ще му покажа, че греша...

– Слушай, Сали, как точно изглеждаше този младеж?

– Беше висок горе-долу колкото теб. Блед, мургав. Веднага се виждаше, че не е американец по рождение. Говореше с чужд акцент...

– Можеш ли да си спомниш дали спомена за някой си Шраубе, от Чикаго?

– Я да видя... Да, разбира се! Даже много ми говори за него... Но, Крис, откъде, за бога, знаеш това?

– Ами ето каква е работата... Слушай, Сали, имам да ти направя едно ужасно признание... Не зная дали някога ще ми простиш.

Същия този следобед отидохме в полицейския участък на „Александерплац“.

Оказа се, че разпитът е нещо много по-унизително, отколкото предполагам. Поне така беше за мене. Сали, дори и да се чувствуваше неловко, не го показваше изобщо. Тя описа подробно случая на двамата очилати полицейски служители с такъв енергичен, ясен и делови тон, сякаш беше дошла да се оплаква за изгубеното си пуделче или ставаше дума за някой чадър, забравен в автобуса. Полицаяте – очевидно и двамата глави на семейства с деца – отначало бяха доста шокирани. Често топяха писалките във виолетовото мастило и преди да започнат да пишат, правеха нервни, безсмислени кръгови движения с лакти. Държах се доста рязко и грубо.

– А сега за този хотел – каза строго по-възрастният от тях. – Предполагам, вие сте знаели, преди да отидете там, че това е един съмнителен хотел?

– Е, не можехме да отидем в „Бристол“, нали така? – Сали говореше с кротък и благоразумен тон. – Те и бездруго нямаше да ни пуснат там без багаж.

– А, значи вие няхахте никакъв багаж? – По-младият се нахвърли победоносно върху този факт, сякаш беше от особена важност. Силно потъмнялата му от слънцето полицейска ръка започна методично да се движи по обикновения кариран лист. Дълбоко въодушевен от темата си, той не обърна ни най-малко внимание на отговора на Сали.

– Аз обикновено не нося куфар с дрехи, когато някой мъж ме покани на вечеря.

По-възрастният обаче веднага схвана най-същественото:

– Значи чак в ресторанта този младеж ви покани да... ъ-ъ го придружите до хотела?

– Не преди да привърши вечерята.

– Скъпа млада госпожице, – по-възрастният се облегна на стола си с вид на саркастичен баща, – позволете да ви запитам дали често имате навика да приемате подобни покани от съвършено непознати мъже?

Сали мило се усмихна. Тя беше самата невинност и искреност:

– Но вижте какво, хер комисар, той не беше съвсем непознат. Това беше годеникът ми.

При тези думи и двамата подскочиха на столовете си. Младият дори направи едно мастилено петънце точно в средата на девствената страница – вероятно единственото петно във всичките безупречно чисти досиета на полицейското управление.

– Искате да ми кажете, фройлайн Боулс – въпреки грубостта му, в очите на по-възрастния вече се забелязваше проблясък на доброта, – искате да ми кажете, че сте се сгодили за този младеж, след като сте го познавали само от половин ден?

– Разбира се.

– Това не е ли, ами... доста странно?

– Да, така мисля и аз – сериозно се съгласи Сали. – Но знаете ли, в днешно време едно момиче не може да си позволи да кара един мъж да я чака. Ако я помоли веднъж и тя му откаже, той може да опита при някоя друга. Всичкото опира до тези жени в излишък...

Тук възрастният служител искрено избухна в смях. Отмествайки стола си назад, той се смя, докато лицето му стана мораво. Измина цяла минута, преди да си възвърне способността да говори. Младият се държа много по-благоприлично – извади огромна носна кърпа и започна уж да си бърше носа. Бърсането на носа обаче се превърна в нещо като

кихане, което пък прерасна в кикотене. Той също скоро се отказа от всякакви опити да гледа на Сали сериозно. Останалата част от разпита се водеше с комична непринуденост, съпроводена с тромави опити за флиртуване. И най-вече по-възрастният стана особено дързък. Сигурно и двамата съжаляха, че присъствувам. Искаше им се да бъдат насаме с нея. – А сега не се безпокойте, фройлайн Боулс – казаха те, като потупваха ръката ѝ на тръгване, – ние ще го открием, ако трябва, и цял Берлин да преобърнем.

– Браво! – възкликнах с възхищение веднага щом се отдалечихме достатъчно. – Знаеш как да се държиш с тях наистина!

Сали се усмихна замечтано. Тя се чувствуваше много доволна от себе си:

– Какво точно искаш да кажеш, мили?

– Много добре знаеш какво – ти така ги разсмя, като им каза, че той ти бил годеник! Това беше истинско вдъхновение!

Но Сали не се усмихна. Вместо това тя леко се изчерви и заби поглед в краката си. На лицето ѝ се появи комично-виновно детинско изражение:

– Знаеш ли, Крис, случайно беше и съвсем вярно.

– Вярно!?

– Да, мили. – Сега, за първи път, Сали наистина се почувствува неловко. Започна да говори много бързо: – Просто не можех да ти го кажа тази сутрин: след всичко, което се случи, щеше да бъде направо идиотско... Помоли ме да се оженим, когато бяхме в ресторанта, и аз казах „Да“... Знаеш ли, помислих си, че след като работи в киното, той сигурно е свикнал да се сгодява набързо: в края на краищата в Холивуд това е нещо обикновено... И тъй като е американец, помислих си, че ще можем лесно да се разведем, веднага щом пожелаем... Освен това този брак щеше да помогне и на кариерата ми – искам да кажа, ако той наистина работеше в киното – нали така? Трябваше да се оженим още днес, ако успеехме... Сега това ми изглежда странно, като си помисля...

– Но, Сали! – Аз замръзнах на място и я гледах със зяпнала уста, После трябваше да се засмея: – Ама наистина... Знаеш ли, ти си най-необикновеното същество, което съм срещал някога!

Сали се изкикоти като палаво момиченце, което съвсем неволно е успяло да разсмее възрастните:

– Винаги съм ти казвала, че съм малко луда, нали? Може би сега ще ми повярваш...

Мина повече от седмица, преди полицията да ни съобщи някакви

новини. Една сутрин ме посетиха двама агенти. Успели да открият някакъв младеж, отговарящ на нашето описание. Сега бил под наблюдение. Полицията знаела адреса му, но искали аз да го идентифицирам, преди да го арестуват. Бих ли отишъл веднага с тях до един снекбар на „Клайстшрасе“? Младежът често бил виждан там по това време. Трябвало да им го покажа в тълпата и да изляза веднага, без много суетене и разпри.

Тази идея не ми хареса особено, но вече нямаше как да се измъкна. Пристигнахме по обед и снекбарът беше пълен с хора. Веднага забелязах младежа: стоеше изправен до самовара, с чаша в ръка. Застанал така, сам, без да се преструва, той имаше доста трогателен вид: изглеждаше много по-окъсан от преди и далеч по-млад, съвсем като момченце. За малко не казах, „Няма го тук.“ Но каква полза? Те, така или иначе, щяха да го хванат. „Да, това е той – казах аз на агентите. – Ей там.“ Те кимнаха. Обърнах се и забързах надолу по улицата, като се чувствавах виновен и си казвах, че никога повече няма да помагам на полицията.

Няколко дни по-късно Сали дойде да ми разкаже останалата част от историята:

– Трябваше да го видя, разбира се. Чувствах се като някакъв ужасен звяр; видът му беше така окаян. Каза само; „Мислех, че си ми приятелка.“ Щях да му предложа да задържи парите, но той така и така сигурно ги е изхарчил всичките... Полицайте казаха, че наистина е бил в Щатите. Но не е американец, а поляк. Няма да го преследват. Това поне е едно утешение. Прегледал го е доктор и ще го пратят в лудницата. Надявам се, че там ще се отнасят добре с него.

– Значи, в крайна сметка, той е бил умопобъркан?

– Да. От тихите... – Сали се усмихна. – Не звучи много ласкателно за мене, нали? Ами знаеш ли на колко години бил. Никога няма да отгатнеш!

– Според мен на около двадесет.

– На шестнадесет!

– Глупости!

– Да, честна дума... Случаят е трябвало да се разгледа в Детски съд!

И двамата се разсмяхме.

– Знаеш ли, Сали – казах аз, – това, което наистина ми харесва в тебе, е, че човек много лесно може да те измами. Хората, които никога не се мамят, са ужасно скучни.

– Значи ти все още ме харесваш, мили?

– Да, Сали. Все още те харесвам.

– Страхувах се, че ми се сърдиш – заради онзи ден.

– Да, тогава бях много сърдит.

– Но сега не ми се сърдиш, нали?

– Не... Мисля, че не.

– Няма никакъв смисъл да се опитвам да ти се извинявам или да ти обяснявам, или каквото и да било... Понякога ставам такава... Ти ме разбираш, нали, Крис?

– Да – отговорих. – Мисля, че те разбирам.

Оттогава не съм я виждал. Около две седмици по-късно, точно когато си мислех, че трябва да ѝ се обадя по телефона, получих картичка от Париж: „Пристигнах тук снощи. Ще напиша истинско писмо утре. С много обич, Сали.“ Не последва никакво писмо. Месец по-късно пристигна картичка от Рим, без обратен адрес: „Ще пиша след ден-два“, се казваше в нея. Това беше преди шест години.

И ето, сега ѝ пиша аз.

Когато прочетеш това, Сали – ако изобщо някога го прочетеш – моля те, приеми го като израз на най-искрената ми почит към теб и нашето приятелство.

И ми изпрати още една картичка.

КРАЙ

© 1978 Кристофър Ишъруд
© 1981 Мария Пейкова, превод от английски

Christopher Isherwood
, 1978

Източник <http://bezmonitor.com/>
Сканиране и разпознаване: Виктор

Издание:

Кристофър Ишъруд. Кабаре
Английска, първо издание
Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1981
Редактор Иванка Савова
Технически редактор Васко Вергилов
Коректор Жанета Желязкова

Christopher Isherwood. Goodbye to Berlin
Triad/Panther Books, 1978 Progmore, St. Albans

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10811>]